

Kitsy nii pkëë San Juan

El Evangelio según
San Juan

en el
Zapoteco de Quioquitani

La Liga Bíblica

Las Sagradas Escrituras para Todos

La ilustración de la página 46 por Horace Knowles es propiedad de
©The British & Foreign Bible Society, 1954, 1967, 1972.

Las demás ilustraciones por Louise Bass son propiedad de
©The British & Foreign Bible Society, 1994.

Primera edición 2000

Versión electrónica
El Evangelio según San Juan
parte de **El Nuevo Testamento**
en el zapoteco de Quiquitani
ztq

©La Liga Bíblica, A.C., 2005
México, D.F.

Kitsy nii pkëe San Juan

Lëe xaa nii nak xtiits Dios biid lo kislyu

1 Klo worñee karty kwe kislyu kwyo tublan tiits kexka lo Dios aan lëe tiits ko nak Dios. **2** Lo Dios kwyo tiits ko. **3** Lëe tiits ko psaa kchë kchësy cos. Ni tu cos nii no kwyaady sin tiits ko. **4** Lëe tiits ko nak kyalmbañ aan lëe kyalmbañ go nak bini nii xsaani lo meñ. **5** Lëe bini go xsaani lo nguey aan kchilody nguey ksuuyo.

6 Lëe Dios pxaal tu xaa nii pcholë Juan **7** biid këb lo meñ nii lëe xaa nii nak bini kiid parñee tsiñee kiid xaa kniladzy meñ xtiits xaa. **8** Lëdy Juan nak bini, sink lëe xaa biid këb lo meñ nii lëe bini kiid. **9** Tsigore biid bini nii nli xsaani lo meñ lo kislyu.

10 Lëe xaa nii nak bini go biid lo kislyu, aan nikxe nii lëe xaa psaa kislyu, byuumbeydy meñ xaa. **11** Biid xaa lo meñ kxyedzy xaa, per psaldy meñ kxyedzy xaa xaa. **12** Lëe xaa ptee

tiits nii kchë meñ nii bnildazy xtiits xaa kak xiñ Dios. **13** Ni nli gaa nii xiñ Dios nak meñ go, per nakty meñ go xiñ Dios porñee koly meñ go sinak chaly xiñ chol meñ, sink lëe meñ go nak xiñ Dios porñee singo kwlaño styoo Dios.

14 Lëe xaa nii nak tiits ko biid lo kislyu aan lëe xaa kwyo lady no. Pkëstyoo xaa kchësy meñ ni bluuy xaa tiitsli, ni ptyon gaa noo kyalwnabey nii ptee Tat Tios lo xaa. Mëed tusy nak xaa lo Tat Tios. **15** Lëe xaa nii nak tiits ko pseety Juan tsiñee chëb Juan:

—Mastre non tu xaa nii kiid tsiñee lëen kpi, por nol xaa worñee lëen koly.

16 Kchësy lo no xneetsy xaa kchë nii chap xaa ni xitsy xkwaa gaa kyalnsaak nii xneetsy xaa lo no. **17** Lëe Moisés biidni xley Dios, per lëe Jesucrist biidni kyalwkëstyoo ni tiitsli. **18** Ni tu cho karty kan Dios, xaktyee xiñ xaa nii tugak no lo xaa. Lëe xaa bluuy Dios lo no.

Lëe Juan Bautist xñee cho nak Jesucrist

(Mt. 3:11-12; Mr. 1:7-8; Lc. 3:15-17)

19 Lëe meñ Israel nii no Jerusalén pxaal pxosy ni meñ levita nii chuñ yudar pxosy kunabtiits cho nak Juan. **20** Aan lëe Juan chëb:

—Kaazhkaa lëdy naa nak Crist.

21 Tsgo lëe xaa go kwnabtiits stub chëb:

—¿Cho nakoo tsgo busy? ¿Pe lii nak profet Elías?

Lëe Juan chëb:

—Lëdyo, lëdy naaw.

Loxsye ngo lëe xaa kwnabtiits stub chëb xaa:

—¿Lii tsgo busy nak profet nii no kiid?

Lëe Juan kwëb chëb:

—Lëdyo.

22 Tsgo lëe xaa go chëb stub:

—¿Cho nakoo busy? Por no nii kyo knii noo tiits lo xaa nii pxaal lëe noo. Kwnë dyon cho nakoo.

23 Lëe Juan chëb:

—Naa nak tsiy xaa nii xñee lo meñ tañ: “Kol kwii tu nëz tubli tedy xaa nii xñabey.” Singo kwnee profet Isaías.

24 Tsgo lëe bla xaa nii pxaal meñ fariseo chëb lo Juan:

25 —Deelñee lëdy lii tsigo busy nak Crist ni lëdy lii nak Elías ni lëdy lii nak profet, ¿penak nii xchoobnisoo?

26 Tsigo lëe Juan chëb:

—Nli naa xchoobnis con nis, per lady to no tu xaa nii xyuumbeydy to. 27 Lëe xaa kiid tsiñee lëen kpi. Xaa non xaa ni parñee kxakaa tuu kidy lab xaa xkiiñdyaa.

28 Betania nii nche kexka chu kiigwpee Jordán no kchoobnis Juan worñee kunee kchë xaa go lo Juan.

Lëe Jesús nak xaa nii xtsily xtol meñ

29 Lëe byaani lyu lëe Jesús kwey lo Juan aan tsiñee lëe Juan kon xaa, lëe Juan chëb:

—Kol kuy gaanoo, lëe xpëkwxiiily Dios nii ktsily kchë xtol meñ sëed ske. 30 Lëe xaa psetyaa worñee niyaa nii nare kiid tu xaa nii mastre non lon, por nol xaa worñee kolyaa. 31 Nikle nandyaa cho nak xaa, per lëen syely kchoobnis parñee kyuumbey meñ Israel xaa.

32 Lëe gak Juan chëb:

—Konaa byety Kyalbini Ntson kpaasinak tu palom aan lëe Kyalbini Ntson byab lady xaa. 33 Nandyaa cho nak xaa, per lëe xaa nii pxaal naa syely kchoobnisaa con nis në lon: “Xaa nii kanoo kyab Kyalbini Ntson lady, xaa go kchoobnis meñ con Kyalbini Ntson.” 34 Lëe xaa konlaa ni lëen xñeli gaa nii lëe xaa nak Xiñ Dios.

Mëedscuel nii klootyee kwle Jesús

35 Lëe byaani stu lyu lëe Juan nche misme gak lugar go ksa chop xpëedscuel. 36 Tsiñee lëe Juan kon nii lëe Jesús sitedy siko, lëe Juan chëb:

—Kol kuy gaanoo, lëe xpëkwxiiily Dios si ske.

37 Tsiñee lëe chop xpëedscuel Juan biñ ngo, lëe xaa sinal Jesús. 38 Tsi lëe Jesús kon nii lëe xaa sinal, lëe Jesús chëb:

—¿Pe cos chakladzy to?

Tsigo lëe xaa chëb:

—Maestre, ¿pa nak liidzyoo?

39 Lëe Jesús kwëb chëb:

—Kol tē gaanoo kuy do paw.

Tsigo lëe xaa kwey laañee no Jesús aan lëe xaa ptseñ lo Jesús porñee tsel siik las cuatro nak worñee pchoonal xaa Jesús.

40 Betsy Simoñ Pedre nii lë Ndresy nak xpëedscuel Juan nii pchoonal Jesús. 41 Lëë Ndresy kukyub Simoñ aan lëë xaa chëb lo xaa:

—Lëë noo ptyon Mesías, xaa nii këmbëes no kiid. Lëë xaa nak Crist.

42 Loxsye ngo lëë Ndresy kuni Simoñ lo Jesús aan tsiñee lëë Jesús kon xaa, lëë Jesús chëb:

—Lii nak Simoñ. Xiñ Jonás nakoo, per lëël kcholë Cefas. (Tiits ko nak sinak nii xñee no Pedre.)

Lëë Jesús xkwetsy Felip ni Natanael

43 Lëë byaani stu lyu lëë Jesús kwlokyeñ tsi xtañ meñ Galilea. Lëë xaa ptyool Felip aan lëë xaa chëb:

—Tënal naa.

44 Betsaida lë xkyedzy Felip. Xaa kyedzy ko gak nak Ndresy ni Pedre. 45 Loxsye ngo lëë Felip kukyub Natanael aan lëë xaa chëb:

—Lëë noo ptyon xaa nii tant xseety Moisés leñ libre nii kë ley ni lëë gaa xaa nak xaa nii tant pseety kchë profet. Lëë xaa nak Jesús Nazaret. José nak pxosy xaa.

46 Lëë Natanael chëb:

—¿Schilo nawen kchoo tu xaa buen leñ kyedzy Nazaret?

Tsigo lëë Felip chëb:

—Të gaanoo kuyoo.

47 Tsiñee lëë Jesús kon nii lëë Natanael mer ktsiñ lo xaa lëë xaa chëb:

—Lëë tu xaa nii nli nak xaa Israel sëed ske. Ni tu kyalwkëti nody leñ styoo xaa.

48 Lëë Natanael kwnabtiits chëb:

—¿Xa xyuumbeyoo naa?

Lëë Jesús chëb:

—Antes nii ngwetsy Felip lii, konaa soboo xan yag yegw.

49 Tsigo lëë Natanael chëb:

—Maestre, lii nak Xiñ Dios. Lii nak xrey meñ Israel.

50 Lëë Jesús chëb:

—¿Pe xnildazyoo xtitsaa nayak xaktyee porñee niyaa nii lëën kon lii xan yag yegw? Nare kanoo cos nii mastre kuuñ ksee styool.

51 Ni chëb Jesús:

—Nli xñen nii lëë do kan kyaly kpaá ni lëë do kan nii lëë xangly Dios kyëp kyety lady mguivy nii pxaal Dios.

Lëë Jesús chi laañee chak kyalwtsiilña

2 ¹ Tse nii kwloxo tson kpidz lëë tu kyalwtsiilña kok Caná, tu kyedzy nii nche nëz Galilea. Lëë xñaá Jesús kwey, ² aan wi Jesús kwey ksa xpëédscuel. ³ Mer wrolytee lo lni lëë viñ pidzy, aan lëë xñaá Jesús chëb:

—Lëë xviñ meñ re kwlox.

⁴ Per lëë Jesús chëb lo xñaá:

—¿Penak nii xñeelo lon? Karty tsitsib xworaá.

⁵ Per lëë me chëb lo meñ nii xkiisy viñ:

—Kol kuuñtsyey kchë nii kñë xaa.

⁶ Lëetyee gaa lëë xoop tiñ nii nyaa con kyo nche siko. Leñ tiñ go chadx ña meñ Israel. Masy tap kaly gaa o tu kyoow gaa litre nis xtyëë tu leñ tiñ go. ⁷ Tsigo lëë Jesús chëb lo xaa nii xkiisy viñ:

—Kol jkatsë ksa tiñ gue nis.

Lëew pkatsë xaa axte pixo chu tiñ. ⁸ Loxsye ngo lëë Jesús chëb:

—Kol kwii xisyo aan kol tsiniw lo xaa nii chuñ lni.

Aan lëew kuni xaa. ⁹ Tsiñee lëë xaa nii chuuñtsyey lni pkëë chuw nis nii byak viñ, nandy xaa dyon pa pchoow. Xaktyee xaa nii xkiisyo nano, porñee lëë xaa go kwlii nis. Por ngo lëë xaa kwtsyetsy xaa nii ptsiilña ¹⁰ aan lëë xaa chëb:

—Kchësy meñ gon xkiisy viñ buen tsiñee lëë lni chislo, aan axte lultime xkiisy meñ viñ mban, per lëë lii, lëel kwlootsey viñ buen par kiisylo lultime.

¹¹ Caná nii ngab Galilea klootsee beeñtsyey Jesús kyalntson. Siko bluuy xaa xkyalwnabey xaa, aan lëë xpëédscuel xaa bniladzy xtiits xaa.

¹² Loxsye ngo lëë xaa si Capernaum ksa xñaá xaa ni betsy xaa ni xpëédscuel xaa, aan lëë xaa kwlës siko bla kpidz.

Lëë Jesús chuñ nyë lidzy Dios

(Mt. 21:12-13; Mr. 11:15-18; Lc. 19:45-46)

¹³ Aan como lëë paskw nii chuuñtsyey meñ Israel sëed yob, lëë Jesús kwey Jerusalén. ¹⁴ Tsiñee lëë xaa kwsëëb leñ lidzy Dios, lëë xaa kon kchë meñ nii xto yosy, ni meñ nii xto

mëkwxiiily ni palom, ni meñ nii nche sob laañee xtsyëë tumi.
 15 Tsigo lëe xaa psaa tu soty aan lëe xaa kwlii kchë meñ go
 leñ lidzy Dios ksa meñ go mëkwxiiily ni yosy. Kchësy xtumi
 meñ nii xtsëe centab pchoots xaa lo lyu ni ptische xaa xmez
 meñ go. 16 Chëb xaa lo xaa nii xto palom:

—¡Kol kwii kchë ngue nu! ¡Kyuñdy to lidzy pxosyaa tu
 mesón!

17 Tsigo lëe xpëedscuel xaa psaladzy tiits nii kë leñ kitsy
 nii kë xtiits Dios. Sinrii xñeew: “Tirak xkëstyoon lidzy
 pxosyaa.”

18 Tsigo lëe meñ Israel chëb:

—Beeñtsyey tu kyalntson parñee kniladzy noo nii xaa
 xñabey nakoo.

19 Tsigo lëe Jesús kwëb chëb:

—Kol knitylo ktoo re aan tsonak kpidz lëew ksoblin stub.

20 Tsigo lëe meñ Israel chëb:

—Choowpxoop iz kwë meñ kwyyaa ktoo re. ¿Xa ksaaloolo
 tsonak kpidz?

21 Per byeñdy xaa nii misme xcuerp Jesús nak ktoo nii
 pseety Jesús. 22 Por ngo, tsiñee lëe Jesús pañ, lëe xpëedscuel
 xaa psaladzy kchë nii kwnee xaa, aan lëe xaa bniladzy kitsy
 nii kë xtiits Dios ni lëe xaa bniladzy xtiits Jesús.

Xyuumbey Jesús kchësy meñ

23 Worñee lëe Jesús kwey paskw Jerusalén, ndaly meñ bnildazy xtiits xaa tsiñee kon meñ kchë kyalntson nii beeñtsyey xaa. 24 Per kopty Jesús kchë meñ go confians, porñee xyuumbey xaa kchë meñ. 25 Xkiiñdy xaa nii dyon cho këb xa nak meñ lo xaa, por misme lëe xaa nan pe cos xsya leñ styoo meñ.

Lëe Jesús chutiitsni Nicodemo

3 1 Lëe tu xaa fariseo nii pcholë Nicodemo kwey lo Jesús. Tu xaa non nak xaa lo meñ Israel. 2 Kyool kwey Nicodemo lo Jesús aan lëe xaa chëb:

—Maestre, ndon noo nii lëe Dios pxaal lii par kuuñ kseedyoo lëe noo, por ni tu cho chilody kuuñtsyey kyalntson nii chuuñtsyeyoo deelñee naknidy Dios xaa.

3 Tsigo lëe Jesús chëb:

—Nli xñen nii sëëbty kchë meñ nii kaldy stub laañee xñabey Dios.

4 Tsigo lëe Nicodemo kwnabtiits chëb:

—¿Per xa mod na dyon kpikche kaly tu xaa nii kwyoxle stub? ¿Pe schilo nayak kyo xaa leñ xña xaa stub par kpikche kaly xaa?

5 Aan lëe Jesús kwëb chëb:

—Nli xñen nii deelñee sëëbty Kyalbini Ntson leñ styoo meñ nii chaly, chilody kyey meñ go laañee xñabey Dios. 6 Kchë meñ nii chaly no pxosy, per deelñee sëëbty Kyalbini Ntson leñ styoo meñ, chilody kak meñ xiñ Dios. 7 Kseety styool nii xñen lool nii kchësy meñ no nii kaly stub. 8 Laañee xkaatyee xpi me ni chonoo xbi me, per nandyoo pa sëed me ni nandyoo pa tsi me. Singo gak nak Kyalbini Ntson nii xsyëeb leñ styoo meñ.

9 Tsigo lëe Nicodemo kwnabtiits stub chëb:

—¿Pe nli lëesy kchë cos re?

10 Tsigo lëe Jesús kwëb chëb:

—¿Maestre nakoo Israel aan nandyoo xa nak kchë cos re?

11 Nli xñen nii nonsyke nii ndon noo ni ptyon noo xñee noo. Per xnilasty to kchë nii xñee noo. 12 Deelñee xnilasty to xtitsaa tsiñee xsetyaa cos lo kislyu re lo do, ¿xa knildazy to xtitsaa tsiñee lëen kseety cos nii sëed kpa?

13 'Ni tu cho karty tsëp kpa, xaktyee xaa nii byety kpa. Lëe xaa go nak mguiy nii pxaal Dios. 14 Aan sinak nii psaa gak

Moisés tu mëel aan psoob klaa xaa ma tu kik yag, singo gak no nii kyënal mguiy nii pxaal Dios lo crusy, ¹⁵ parñee kchësy meñ nii kniladzy xtiits xaa nii pxaal Dios, kejty meñ go, sink lëe meñ go jkaa tu kyalmbañ nii nitylody.

Xkyalwkëstyoo Dios

¹⁶ 'Tir pkëstyoo Dios meñ nii nche lo kislyu re. Por ngo lëe xaa pxaal xiñ xaa nii nak mëed tusy lo xaa, parñee kejty kchësy meñ nii kniladzy xtiits xiñ xaa, sink lëe meñ go jkaa tu kyalmbañ nii nitylody. ¹⁷ Pxaaldy Dios xiñ lo kislyu par jkëeki y xaa meñ, sink lëe xaa pxaal xiñ xaa par kteelaa xaa meñ.

¹⁸ 'Kchë meñ nii xniladzy xtiits Xiñ Dios chilody kyëki y meñ go, per lëe meñ nii xnilasty, lëe meñ go kyëki y porñee xnilasty meñ go xtiits xaa nii nak mëed tusy lo Dios. ¹⁹ Kchësy meñ nii xnilasty kyëki y, por psaldy meñ go xaa nii nak bini worñee biid xaa lo kislyu, sink lëe meñ go byaan lo nguey porñee xtsiladzy meñ go xtol. ²⁰ Kchësy meñ nii chuñ cos mal xtilyni bini, aan xpigty meñ go lo bini parñee kak ndoondy kchë cos mal nii chuñ meñ go. ²¹ Kchë meñ nii xniladzy tiitsli xpig lo bini parñee kak nyoo nii lëe meñ go chuuñtsyey nii xñabey Dios.

Lëe Juan Bautist xseety Jesús

²² Loxsye ngo lëe Jesús kwey xtañ meñ Judea ksa xpëedscuel, aan lëe xaa pchoobnis meñ siko. ²³ Lëetyee gaa wi Juan no kchoobnis meñ tu laañee lë Enón nii nche kexka Salim. Naal nis no siko, aan ndaly meñ kuchobnis. ²⁴ Karty tso Juan skiib wor go.

²⁵ Per lëe bla xaa nii nak ksa Juan ptilytiitsni tu xaa Israel. Ptilytiits xaa xa kak nyë meñ parñee kuuñ ksak meñ Dios.

²⁶ Aan lëe xaa kukëb lo Juan:

—Maestre, biño gaanoo, lëe xaa nii biid lool stublad chu kiigwpee Jordán, xaa nii tant pseetyoo loo noo, lëe xaa no kchoobnis aan lëe meñ sinal xaa.

²⁷ Tsigo lëe Juan chëb:

—Ni tu meñ chilody kap pe tu cos deelñee kteejty Dioso. ²⁸ Misme lëe do biñ kwenn nii lëdy naa nak Crist, sink tu xaa nii kwtenechsye lo xaa nakaa. ²⁹ Lo tu kyalwtsiilña tsesy xsyob xamigw xaa nii ptsiilña. Lëe xaa nii ptsiilña xsyob kwi tsiil, aan tsi lëe xaa nii ptsiilña xñee, xle xamigw xaa. Singo gak

naa xlen chonaa kchë nii chuuñtsyey xaa. **30** No nii kak xaa tu xaa non, lëë naa no nii tseyga tseyga kyablyun.

Xaa nii sëed kpaá

31 'Lëë xaa nii sëed kpaá xñabey kchë meñ. Kchë meñ nii no lo kislyu xñee nonsyke cos nii no lo kislyu. Per lëë xaa nii sëed kpaá xñabey lo kchë meñ, **32** ni nonsyke nii konle xaa ni biñle xaa xñee xaa. Per ni tu cho xnilasty nii xñee xaa. **33** Per kchë meñ nii xniladzy xtiits xaa xyeñ nii nli tiitsli xñee Dios. **34** Porque xtiits Dios xñee xaa nii pxaal Dios, ni lëë gaa Dios xtee xKyalbini lo xaa, xkady Dios xKyalbini. **35** Xkëstyoo Tat Tios xiñ, por ngo lëë xaa ptee kchëlo kyalwnabey lo xaa. **36** Kchësy meñ nii kniladzy xtiits Xiñ Dios jkaa tu kyalmbañ nii nitylody. Per lëë meñ nii knilasty xtiits Xiñ Dios, jkaady meñ go kyalmbañ nii nitylody, sink lëë meñ go jkaa castigw nii kxaal Dios.

Lëë Jesús chutiitsni tu kwnaa Samaria

4 ¹ Lëë meñ fariseo biñ nii ndaly meñ kwsëeb xlad Jesús ni ndalyre meñ xchobnis lo xaa que lo Juan. ² Per lëdy lëë Jesús xchoobnis, sink xpëedscuel xaaw. ³ Tsiñee lëë Jesús biñ ngo, lëë xaa bi xtañ meñ Judea aan lëë xaa sey xtañ meñ Galilea.

⁴ Per no nii tedy xaa nëz xtañ meñ Samaria. ⁵ Por ngo lëë xaa kutedy tu kyedzy nii nche xtañ meñ Samaria. Sicar lë kyedzy ko. Kexka siko nix lyu nii pkady Jacob lo xiñ xaa José. ⁶ Siko kë tu kiigw nii xñee meñ go xkiigw Jacob, aan como xtsag Jesús, lëë xaa kwsob chu kiigw ko. Lëë ngbidz mer xwe. ⁷⁻⁸ Lëë xpëedscuel gaa xaa si leñ kyedzy sisi nii ktyaaw. Siko sob Jesús tsiñee lëë tu kwnaa Samaria ptsiñ chu kiigw sixi nis, aan lëë Jesús chëb lo me:

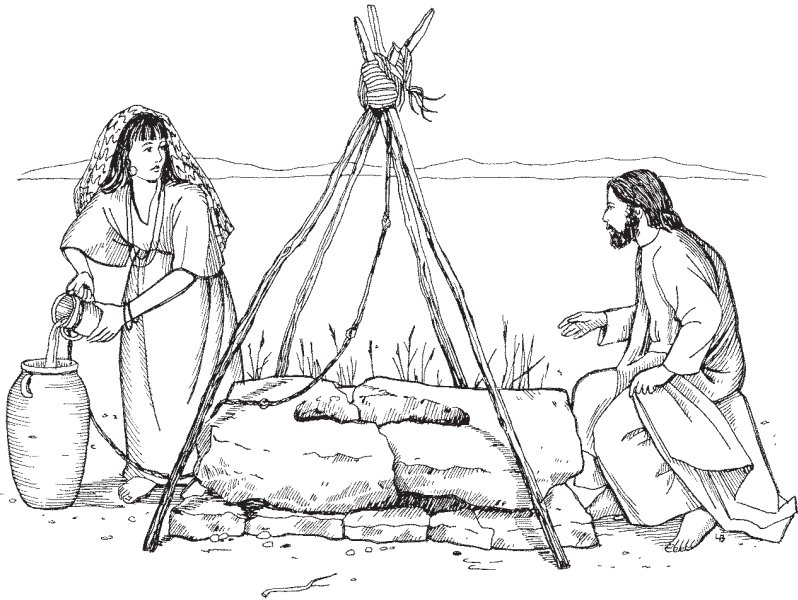
—Pkady xisy xisoo kin.

⁹ Tsigó lëë me chëb:

—¿Xa mod nii meñ Israel nakoo aan xñaboo nis lon nii nakaa meñ Samaria?

(Singo chëb me porñee xñeenguidy meñ Israel lo meñ Samaria.) ¹⁰ Tsigó lëë Jesús chëb:

—Deelñee nyanoo kchë nii xnee Dios, ni nyanoo cho xñab nis lool, xsobaa nii lii nyab nis lo xaa, aan lëë xaa neetsy tu nis nii xnee kyalmbañ lool.

11 Loxsye ngo lëë kwnaa go chëb:

—Ni tu pe noydyoo, xey, par kwiil nis aan nxity kiigw. ¿Pa kwiil nis mbañ nii kneetsyoo kin? 12 Lëë pxusykoltoo noo Jacob psaan kiigw re. Nu kow me nis kchë xiñ me ni xma me. ¿Pe mastre nayak nonoo lo me?

13 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Kchësy meñ nii chi nis re xlyaa nis stub. 14 Per lëë meñ nii ki nis nii ktedyaa, kpikchedre klyaa meñ go nis. Porque lëë nis nii ktedyaa kak sinak tu xlyañ leñ styoo meñ go aan lëëw ktee tu kyalmbañ nii nitylody lo meñ go.

15 Tsigo lëë kwnaa go chëb:

—Xey, nee nis ko kin parñee klyaadraa nis, ni parñee kyelyxidraa nis chu kiigw re.

16 Lëë Jesús chëb:

—Kutsyetsy tsiiloo aan tēni me nu.

17 Tsigo lëë kwnaa go kwëb chëb:

—Kindy tsiilaa.

Tsigo lëë Jesús chëb:

—Nli xñeel nii kindy tsiiloo, 18 por kaay mguiy kwyonil aan lëdy tsiiloo nak meñ nii nonil nina. Nli xñeel, xkëëtiidyoo.

19 Tsiñee lëë kwnaa go biñ ngo, lëë me chëb:

—Xey, chanaa gon nii nli tu profet nakoo. **20** Chu kiy re biid pxusykoltoo noo lo Dios, per lëë lëë do nii nak to meñ Israel xñee do nii Jerusalén nak laañee kyo noo lo Dios.

21 Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:

—Bniladzy nii kniyaa. Lëë wor kutsiñ nii kiijtire to chu kiy re ni tsidy to Jerusalén par ksoxib to lo Tat Tios. **22** Kchësy to siñee nak to meñ Samaria nandy to cho lo xsoxib to, per lëë noo ndon noo cho lo xsoxib noo, por xlad meñ Israel sëed xaa nii xteelaa. **23** Per sitsiñ tse, ni lëëw kutsiñle gaa nina kazh, nii lëë meñ nii nli chool lay lo Tat Tios koolo sinak xñabey Kyalbini Ntson. Por singo chakladzy Tat Tios nii kool meño. **24** Kyalbini nak Dios. Por ngo noo nii kool meñ lay lo xaa sinak xñabey Kyalbini Ntson ni noo nii kool meño tyub styoo meñ.

25 Tsigo lëë kwnaa go chëb:

—Nanaa nii lëë Mesías kiid (Crist nak Mesías), aan tsiñee lëë me kiid, lëë me kluuy loo noo xa nak kchë cos.

26 Lëë Jesús chëb:

—Naa nak Mesías, lëë meeraa xñe lool.

27 Ngo nonee Jesús tsiñee lëë xpëëdscuel xaa ptsiñ, aan ntseeb psee xpëëdscuel xaa nii lëë xaa noyutiitsni tu kwnaa. Per ni tu xaa byaxty nyëb: “Pe cos chuñoo”, o “penak kaa noyutiitsnil kwnaa gue.” **28** Tsigo lëë kwnaa go psaan xche chu kiigw aan lëë me sey leñ kyedzy. Tsiñee ptsiñ me lëë me chëb lo meñ:

29 —Kol tē gaanoo kan do tu meñ nii nē kchē cos nii kayuũntsyeyaa. ¿Toon pe lēdy lēë me nak Crist?

30 Tsigo lëë meñ kyedzy kwey laañee so Jesús. **31** Mentre gaa lëë xpëëdscuel Jesús xñee:

—Maestre, tē kaawoo.

32 Per lëë Jesús chëb:

—Lëën kaw tu cos nii xyuumbeydy to.

33 Tsigo lëë xpëëdscuel xaa bislo xñabtiits lo xcombañer xñee:

—¿Pe no yak cho biidni nii taw xaa?

34 Per lëë Jesús chëb:

—Xwagwaa nak kuuũntsyeyaa xtsiñ xaa nii pxaal naa, ni xwagwaa nak kisyaaalaa xtsiñ xaa. **35** Xñee do: “Bii chak falt stap mēë par kisló kwlaap”, per kol kuy buen lo kwaa gaanoo, kchësy no jketsy. **36** Kchësy meñ nii xkyë kwlaap chazh, aan

kchë nii xlaap meñ go chotsey par tu kyalmbañ nii nitylody, parñee kle kchë meñ nii xkyë kon ni meñ nii xkyë kwlaap. ³⁷ Nli gak tiits nii së sinrii: “Xaa meñ nii chan, xaa meñ nii xkyë kwlaap.” ³⁸ Lëen pxal lëe do kwlaap laañee kwëdy to tsiin. Xaa cho kwë tsiin, aan lëe do bley xtsiin meñ go.

³⁹ Ndaly meñ Samaria nii no kyedzy ko bnildazy xtiits Jesús por kchë nii kwnee kwnaa go worñee chëb me: “Në me kchë cos nii kayuuntsyeyaa.” ⁴⁰ Aan tsiñee lëe meñ Samaria ptsiñ, lëe meñ go chëb lo Jesús: “Kwlës loo noo.” Aan lëe Jesús kwlës lo meñ go chop kpidz. ⁴¹ Ndalyre meñ bnildazy tsiñee biñ meñ kchë nii kwnee mer xaa. ⁴² Tsigo lëe meñ chëb lo kwnaa go:

—Na si nagon, xnildazy noo, lëdy xaktyee nii nëel loo noo, sink wi por kchë nii ptsyon noo kwnee me. Ndon noo nii nli lëe me kteelaa meñ lo tol.

**Lëe Jesús chuuñ kyak xiñ
tu xaa nii xkyë xtsiin rey**

⁴³ Tse nii kwloxo chop kpidz, lëe Jesús bi Samaria aan lëe xaa si nëz xtañ meñ Galilea. ⁴⁴ Misme Jesús chëb: “Xsaldy meñ tu profet deelñee tsi xaa xkyedzy xaa.” ⁴⁵ Tsiñee lëe Jesús ptsiñ Galilea, ngui kwnee meñ go lo xaa, porñee wi kchë meñ go kwey paskw Jerusalén aan kon meñ go kchë nii beeñtsyey xaa lo lni go.

⁴⁶ Tsigo lëe Jesús kwey Caná stub. Galilea ngab Caná. Leñ kyedzy ko byuñ xaa nis viñ. Lëetyee gaa leñ tse go lëe xiñ tu xaa nii xkyë xtsiin rey nii no Capernaum xsyakñe. ⁴⁷ Tsiñee lëe xaa nii xkyë xtsiin rey biñ nii lëe Jesús bi Judea aan lëe xaa tsi Galilea, lëe xaa kwey lo Jesús aan lëe xaa kwnab nii tsi Jesús lidzy xaa par kuuñ kyak Jesús xiñ xaa nii no xnëz kyalkuty. ⁴⁸ Tsigo lëe Jesús chëb:

—Deelñee kandy to milagre ni kyalntson, knilasty to xtitsaa.

⁴⁹ Tsigo lëe xaa nii xkyë xtsiin rey chëb:

—Xey, ligier tsoo, por toon kety xiñaa.

⁵⁰ Lëe Jesús chëb:

—Byey, kejty xiñoo.

Lëe xaa go bnildazy xtiits Jesús aan lëe xaa sey. ⁵¹ Tsiñee lëe xaa sey, lëe xmos xaa kuktsiil nëz xaa chëb:

—Lëe xiñoo byak.

⁵² Tsigo lëe xaa kwnabtiits, chëb xaa:

—¿Pa wor bislo byak buen xiñaa?

Lëe mos chëb:

—Neeg a la una pchoo xaa xlyëë.

53 Tsigo lëe xaa nii byak xiñ psaladzy nii mer wor go chëb Jesús: “Kejty xiñoo”, aan lëe xaa bnildadzy xtiits Jesús kchë meñ lidzy xaa.

54 Chople kyalntson noyuuñtsyey Jesús tsiñee lëe xaa bi Judea ptsiñ xaa Galilea.

Lëe Jesús chuuñ kyak tu xaa nii kutoo

5 ¹ Kok xtsedyako lëe meñ Israel beeñtsyey tu lni aan lëe Jesús kwey Jerusalén stub. ² Aan leñ kyedzy Jerusalén laañee lë puert mëkwxiily kë tu pily nii lë Betesda. Singo lëw con tiitsë hebreo. Kaay lo ley chap pily go. ³⁻⁴ Ndaly meñ xsyaknä nche nix lo ley go, kchë meñ nii chandy, ni meñ nii chilody së ni meñ nii kutoo. ⁵ Lady kchë meñ xsyaknä go no tu xaa nii kok kalyptsiipxon iz xsyaknä. ⁶ Tsiñee lëe Jesús kon xaa, byeñ Jesús nii kok xtsele nix mbës xaa siko. Lëe Jesús chëb lo xaa:

—¿Pe chakladzyoo kyakoo?

7 Tsigo lëe xaa xsyaknä go chëb lo Jesús:

—Xey, kindy cho ko naa leñ pily tsiñee lëe nis xni. Cad nii chakladzyaa sëëbaa, klol stu meñ xsyëëb.

8 Tsigo lëe Jesús chëb lo xaa:

—Kuxche, blis xtal aan kwsë.

9 Wor go kazh lëe xaa go byak. Lëe xaa blis xta xaa aan lëe xaa bislo kwsë xaa. Per como mer tse nii xiladzy meñ Israel lo tsiñ byak xaa, **10** lëe bla meñ Israel chëb lo xaa:

—Chakty tsiñ natse. Chilody kyoyoo xtal.

11 Tsigo lëe xaa nii byak ko kwëb chëb:

—Lëe xaa nii beeñ kyak naa në lon: “Blis xtal aan kwsë.”

12 Tsigo lëe meñ Israel kwnabtiits chëb:

—¿Cho në lool: “Blis xtal aan kwsë”?

13 Per nandy xaa cho beeñ kyak xaa, porñee lëe Jesús kwnity lady meñ. **14** Tsi lëe Jesús kon xaa leñ lidzy Dios, lëe Jesús chëb lo xaa:

—Kon gaanoo lëël byak. Na kpikchedroo kuñoo tol tsiin ktsyooldyoo tu kyalnä nii mastre ntseeb.

15 Tsigo lëe xaa nii byak ko kunitiits lo meñ Israel go nii lëe Jesús beeñ kyak xaa. **16** Por ngo lëe meñ Israel go kwënal

kuty Jesús porñee chuuñtsyey Jesús ngo tse nii xiladzy meñ lo tsiñ. **17** Per lëe Jesús chëb:

—Tugak xkyë Tat Tios tsiñ, nikle gaa naa tugak xkyën tsiñ.

18 Por ngo nii mastre kwyoki meñ Israel go kuty Jesús, porñee lëdy xaktyee tse nii xiladzy meñ lo tsiñ xsaldy xaa, sink wi penak nii chakladzy xaa kak xaa sinak Dios tsiñee xñee xaa nii pxosy xaa nak Dios.

19 Tsigo lëe Jesús chëb:

—Nli xñen nii chilody kuuñtsyey Xiñ Dios nii klyaañtyee styoo xaa. Xaktyee nii chan xaa chuuñtsyey Tat Tios chuuñtsyey xaa. Kchësy nii chuuñtsyey Tat Tios chuuñtsyey Xiñ Dios. **20** Xkëstyoo Tat Tios xiñ. Por ngo nii xluuy xaa kchë nii chuuñtsyey xaa lo xiñ xaa, ni nare kluuy xaa cos nii kuuñ ksee lëe do. **21** Sinak nii chuuñ kpañ Tat Tios meñ kuty nii xtee xaa kyalmbañ, singo gak xtee xiñ xaa kyalmbañ lo meñ nii klyaañtyee styoo xaa. **22** Chuñdy Tat Tios kyalxtisy, sink lëe xaa ptee kyalwnabey lo xiñ xaa parñee kuñ xiñ xaa kyalxtisy, **23** ni parñee ksal meñ Xiñ Dios sinak nii xsal meñ Tat Tios. Deelñee xsaldy meñ Xiñ Dios, chilody ksal meñ xaa nii pxaal xaa.

24 'Nli xñen nii kchësy meñ nii kniladzy tiits nii xñen ni kniladzy xaa xaa nii pxaal naa, ksaksidy xaa nii pxaal naa meñ go, sink lëe meñ go jkaa tu kyalmbañ nii nitylody. **25** Ni nli xñen nii sitsiñ wor ni lëe gaaw kutsiñ nina kazh nii lëe meñ kuty kon tsiy Xiñ Dios, aan kchë meñ kuty nii ksal xtiits xaa kpañ. **26** Porque lëe Tat Tios nak kyalmbañ, aan lëe xaa ptee tiits nii wi xiñ xaa kak kyalmbañ parñee ktee xaaw lo meñ. **27** Aan lëe Dios ptee kyalwnabey lo xaa par kuñ xaa kyalxtisy, por lëe xaa nak mguiy nii pxaal Dios. **28** Kseety to, por sitsiñ worñee kchë meñ kuty kon tsiy xaa, **29** aan lëe meñ kuty ko kchoo leñ paa. Kchësy meñ kuty nii beeñ buen jkaa kyalmbañ, per lëe kchësy meñ kuty nii beeñ mal tedy castigw.

Xkyalwnabey Xiñ Dios

30 'Chilody kuuñtsyeyaa nii klyañ styoon, sink lëen chuñ kyalxtisy sinak nii xñabey xaa nii pxaal naa. Ni ngui chuñaa kyalxtisy, por syeldyaa par kuuñtsyeyaa nii chakladzyaa, sink lëen syely par kuuñtsyeyaa nii chakladzy pxosyaa. **31** Deelñee misme naa xñe cho nakaa, chilody kniladzy meñ nii nli kchë nii xñen. **32** Per no tu xaa nii xñee cho nakaa, ni nanaa nii nli

kchë nii xñee xaa. ³³ Lëe do pxaal meñ nii kunabtiits lo Juan, aan kchësy nii chëb Juan nliw. ³⁴ Per xkiiñdyaa nii cho kñee cho nakaa. Singo niyaa parñee chilo telaa do lo tol. ³⁵ Kok Juan sinak tu bëly nii xsaani, aan mbëe bleni do xbini xaa xisy wiñ. ³⁶ Per kchësy nii chuuñtsyeyaa xluuy nii nli lëe Tat Tios pxaal naa, por nii xñabey xaa chuuñtsyeyaa, ni mastre gaa nono lo xtiits Juan. ³⁷ Ni wi gaa Tat Tios nii pxaal naa xñee cho nakaa, nikxe nii karty kon do tsiy xaa ni karty kan do xaa. ³⁸ Xnilasty to nii xñen porñee nody xtiits xaa nii pxaal naa leñ styoo do. ³⁹ Xseedy to kitsy nii kë xtiits Dios porñee nladzy to leñ kitsy ko ksil do kyalmbañ nii nitylody, aan leñ kitsy ko xñee cho nakaa. ⁴⁰ Per chaklasty to kiid to lon parñee jkaa do kyalmbañ nii nitylody.

⁴¹ 'Chaklastyaa nii kuuñ ksak meñ naa, ⁴² por xyuumbey buenaa lëe do ni nanaa nii xkëstyoody to Dios. ⁴³ Lëe Tat Tios pxaal naa, aan xsaldy to naa, per deelñee nyiid tu xaa nii pxaaldy pxosyaa, xaa gol nsal do. ⁴⁴ ¿Xa kchilo na dyon kniladzy to xtitsaa deelñee mismë lëe do chuuñ ksak xcombañer do, aan xkwësty to nii kuuñ ksak Dios to? ⁴⁵ Këbty to tsaaplaa naa jkëëkiy lëe do lo Tat Tios. Mismë Moisés xkëëkiy lëe do, ni lëew na Moisés sye xsaladzy to. ⁴⁶ Deelñee niladzy to nii kwnee Moisés, niladzy to nii xñen, por lëe Moisés pkëe leñ kitsy nii kë xtiits Dios cho nakaa. ⁴⁷ Per deelñee xnilasty to nii pkëe xaa, ¿xa mod kniladzy to nii xñen?

Lëe Jesús xyaan kaay mily meñ

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17)

6 ¹ Loxsye ngo, lëe Jesús si stublad chu nis Galilea. No meñ xñeew Tiberias. ² Aan singootyee ndaly meñ kunal porñee chan meñ kchë kyalntson nii chuuñtsyey xaa tsiñee chuuñ kyak xaa meñ xsyaknë. ³ Lëe Jesús kwyëp tu kik kiy aan lëe xaa kwsob siko ksa xpëedscuel xaa. ⁴ Lëe paskw nii chuuñtsyey gaa meñ Israel sëed yob. ⁵ Tsiñee lëe Jesús buy, kon xaa nii singootyee ndaly meñ sinal. Lëe xaa chëb lo Felip:
—¿Pa lë nii syuuy no nii kyaan no kchësy meñ gue?
⁶ Singo chëb xaa par kuñ xaa Felip preb, por nanle xaa xa kuñ xaa. ⁷ Tsigo lëe Felip chëb:

—Per ni chop kyoow denario kyaxtily jkaady parñee jkaa meñ re tublë gaaw.

8 Tsigo lëe betsy Simoñ Pedre nii lë Ndresy nii wi nak xpëedscuel xaa chëb:

9 —Lëe tu xaa wiñ nii so nu noy kaay kyaxtily ni chop mël, per ¿pe lë nrii lo tant meñ?

10 Tsigo lëe Jesús chëb:

—Kol këb lo meñ sob meñ.

Aan singootyee no kizh siko. Masy kaay mily xaapkiy pkab. 11 Lëe Jesús kwseñ ksa kyaxtily go, aan loxsye ptee xaa skizh lo Dios, lëew beeñ grol xaa aan lëew kwtiisy xaa lo meñ nii nche sob. Singo gak kwtiisy xaa mël aan kchë meñ byëly.

12 Tsiñee lëe meñ lox taw, lëe Jesús chëb lo xpëedscuel:

—Kol ktop kchë nii byuy nii byaan parñee ni tublëw xiñdy.

13 Lëew ptop xaa, aan lo kaay kyaxtily go byaktsë tsiipchop tskwidy nii byuy. 14 Tsiñee kon meñ kyalntson nii beeñtsyey Jesús, xñee meñ:

—Nli nii lëe xaa re nak profet nii no kiid lo kislyu.

15 Per como lëe Jesús byeñ nii lëe meñ chakladzy koy xoo meñ xaa parñee kak xaa rey, lëe xaa pxooñ, lëe xaa si kiy tusy xaa.

Lëe Jesús xsyë lo nis
(Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52)

16 Tsiñee lëe lyu pkyey, lëe xpëedscuel Jesús biidso chu nis. 17 Lëe xaa byo barkw par tekë xaa nis ktsiñ xaa

Capernaum. Lëe lyu gaa lox pkyey, aan karty kpikche Jesús. 18 Lëe nis bislo chisoli por tu me dox nii bislo xpi. 19 Tsiñee kok masy tu kaay o xoop kaa mily metre si xaa lo nis, lëe xaa ptsyeb porñee kon xaa nii lëe Jesús xsyë lo nis aan lëe Jesús xpig chu barkw. 20 Per lëe Jesús chëb:

—¡Naaw, ktsyebty to!

21 Tsgo lëe xaa blaa kwyëp Jesús leñ barkw aan blyëedy lëe xaa ptsiñ laañee si xaa.

Lëe Jesús nak kyaxtily nii xnee kyalmbañ

22 Tsi lëe lyu byaani, lëe meñ nii byaan stublad chu nis byeñ nii lëe xpëedscuel Jesús bii byo leñ tu barkw nii so siko, per byody Jesús leñ barkw ko. 23 Mentre gaa lëe stubla barkw Tiberias ptsiñ kex laañee taw meñ kyaxtily tsi lox ptee Jesús skizh lo Dios. 24 Aan tsiñee konsye meñ nii kindy Jesús siko ni kindy xpëedscuel xaa, lëe meñ byo barkw, lëe meñ sikyub xaa kyedzy Capernaum.

25 Tsiñee lëe meñ ptsiñ stublad chu nis, lëe meñ ptsil Jesús aan lëe meñ kwnabtiits chëb:

—Maestre, ¿pa wor kwlaañoo nu?

26 Lëe Jesús chëb:

—Nli xñen nii porñee taw do axte laañee byëly do, ngo nii xyub to naa. Xyubty to naa porñee byeñ do xa nak kyalntson nii beeñtsyeyaa. 27 Kyëdy to tsiñ par ktsiñaa do nii ktyaawsye, por xlyoxo, sink kol kyë tsiñ par ktsiñaa do tu kyalmbañ nii nitylody. Lëe mguiy nii pxaal Dios kneetsy kyalmbañ go lo do, por lëe Tat Tios bluuyale nii lëe xaa nak Xiñ Dios.

28 Tsgo lëe meñ kwnabtiits chëb:

—¿Xa kuuñ noo par kuuñtsyey noo kchë nii chakladzy Dios?

29 Lëe Jesús kwëb chëb:

—Chakladzy Dios nii kniladzy to xtiits xaa nii pxaal xaa.

30 Tsgo lëe meñ chëb:

—¿Pe cos kluuyoo tyon noo parñee kniladzy noo xtiitsoo? ¿Pe cos kuuñtsyeyoo? 31 Lëe pxusykoltoo noo taw kyaxtily nii lë maná tañ. Sinrii xñee leñ kitsy nii kë xtiits Dios: “Lëe Dios ptee kyaxtily nii blyaal kpaal taw xaa.”

32 Tsgo lëe Jesús chëb:

—Lëdy Moisés bneetsy kyaxtily nii byety kpaal lo do. Lëesy Tat Tios xnee kyaxtily nii nli xyety kpaal. 33 Lëe xaa nii byety

kpaá nak kyaxtily nii xteedy pxosyaa lo meñ parñee kpañ meñ.

34 Lëe meñ chëb:

—Xey, bneetsy kyaxtily go tyaaw noo.

35 Lëe Jesús chëb:

—Naa nak kyaxtily nii xnee kyalmbañ. Kchësy meñ nii kiid lon, kpikchedre klyaañ meñ go, ni kchësy meñ nii kniladzy xtitsaa, kpikchedre klyaa meñ go nis. **36** Sinak nii niylaa lo do, nikxe chan do naa, per xnilasty to. **37** Kchësy meñ nii xnee Tat Tios lon chiid lon. Aan ni tu meñ nii chiid lon xsonëztyaa. **38** Porque pchodyaa kpaá parñee kuuñtsyeyaa nii klyañ styoon, sink lëen syely par kuuñtsyeyaa nii chakladzy xaa nii pxaal naa. **39** Chaklasty xaa nii pxaal naa nii jkëetaña meñ nii bneetsy xaa lon, sink chakladzy xaa nii kchë meñ go kuuñ kpaaña tsi lëe tse go tsigal. **40** Por chakladzy xaa nii pxaal naa nii kchësy meñ nii kuy lo Xiñ Dios ni kniladzy xtiits xaa jkaa tu kyalmbañ nii nitylody. Aan naa kuuñ kpañ meñ go tsi lëe tse go tsigal.

41 Tsiñee biñ meñ Israel ngo, lëe xaa bislo kwneenë xaa Jesús, porñee chëb Jesús: “Naa nak kyaxtily nii byety kpaá.”

42 Tsigo lëe meñ go bislo xñee:

—¿Pe lëdy lëe Jesús nayak nak xiñ José? Xyuumbey no pxosy xaa ni xña xaa. ¿Penak nii xñee xaa nii lëe xaa byety kpaá?

43 Lëe Jesús kwëb chëb:

—Kol ksaan, kñeenëdre to. **44** Por ni tu cho chilody kiid lon deelñee kiidnidy Tat Tios nii pxaal naa xaa. Aan naa kuuñ kpañ kchë meñ nii kiid lon tsi lëe tse go tsigal. **45** Leñ kchë libre nii pkëe profet xñee sinrii: “Lëe Tat Tios kuuñ kseedy kchësy meñ.” Por ngo nii kchësy meñ nii xkëetyag xtiits Tat Tios, ni xseedy nii xñee xaa, chiid lon.

46 Xñedyaa nii nol tu xaa nii kayan Tat Tios. Xaktyee xaa nii pchoo lo Dios kayanle Tat Tios. **47** Nli xñen nii kchësy meñ nii kniladzy xtitsaa jkaa kyalmbañ nii nitylody. **48** Naa nak kyaxtily nii xnee kyalmbañ. **49** Nikxe taw pxusykoltoo do kyaxtily nii lë maná tañ, lëe xaa kuty. **50** Per lëe naa kyaxtily nii byety kpaá xnen. Chejty kchë meñ nii chaw kyaxtily go. **51** Naa nak kyaxtily nii byety kpaá par ktedyaa kyalmbañ lo meñ, aan kejty kchësy meñ nii chaw kyaxtily re. Misme xcuerpaa nak kyaxtily nii ktedyaa. Lëew ktedyaa parñee kpañ kchë meñ nii nche lo kislyu.

52 Tsigo lëe meñ Israel bislo ptilytiits ksa xcombañer, xñee:
—¿Xa kchilo dyon kneetsy xaa re xcuerp tyaaw no?

53 Lëe Jesús chëb:

—Nli xñen nii deelñee kawdy to xcuerp mguiy nii pxaal Dios ni kidy to xcheñ xaa, kpañdy to. 54 Kchësy meñ nii chaw xcuerpaa ni chi tu cheñaa, xkaa kyalmbañ nii xnitylody, aan naa kuuñ kpañ meñ go tsi lëe tse go tsigal. 55 Por nii xtyaaw nak xcuerpaa, ni nii xtyoow nak tu cheñaa. 56 Kchësy meñ nii chaw xcuerpaa ni chi tu cheñaa nakni naa, ni nakni gaan meñ go. 57 Lëe Tat Tios nii pxaal naa xnee kyalmbañ, aan por kyalmbañ go lëe meñ mbañ. Singo gak kchë meñ nii kaw naa jkaa kyalmbañ. 58 Kyaxtily nii byety kpaaxnen. Naktyo sinak maná nii taw pxusykoltoo do ni nikxe gaa taw xaaw, lëe xaa kuty. Per lëe meñ nii kaw kyaxtily nii byety kpaaxkejty meñ go.

59 Leñ ktoo nii sob leñ kyedzy Capernaum bluuy Jesús kchë nrii.

Tiits nii xnee kyalmbañ

60 Tsiñee lëe kchë meñ nii nak xpëedscuel xaa biñ ngo, ndaly xaa bislo xñee:

—Tir ngan kchë nii xñee xaa. ¿Cho lëe nii kuuñtsyeyo?

61 Tsi lëe Jesús byeñ kchë nii nonee tsilaan meñ go, lëe xaa chëb:

—¿Pe xyeedy kik to biñ do kchë nii kwnen? 62 ¿Pe nyuñ do deelñee nyan do nii lëe mguiy nii pxaal Dios xyëp kpaaxpar kyey xaa laañee sob xaa klo? 63 Lëe Kyalbini xnee kyalmbañ. Pa xkiiñdy cuerp. Kchë tiits nii xñen lo do xñee xa nak kyalmbañ nii xnee kyalbini. 64 Per no do nii xnilasty nii xñen.

Singo chëb Jesús porñee nanle xaa cho xnilasty ni nanle xaa cho kak niladzy xaa. 65 Ni chëb xaa:

—Por ngo nii lëen niyle lo do nii ni tu cho chilody kiid lon deelñee kiidnidy Tat Tios xaa.

66 Destye tse go ndaly xpëedscuel Jesús pchooxso kwënaltre xaa Jesús. 67 Tsigo lëe Jesús chëb lo ksa tsiipchop xpëedscuel:

—¿Pe wi do chakladzy kchooxso?

68 Lëe Simoñ Pedre kwëb chëb:

—Xey, ¿cho lo kyo noo? Lii nak xaa nii xñee tiits nii xnee kyalmbañ nii xnitylody. 69 Ni ndonle noo ni xniladzy noo nii lii nak Xiñ Ntson Dios.

70 Tsigo lëë Jesús chëb:

—¿Pe lëdy tsiipchop to nawen kwlen? Per lëë tu do byaklo xaatox.

71 Xiñ Simoñ Iscariote nii lë Judas pseety Jesús worñee lëë xaa kwnee singo, por lëë Judas kok niladzy xaa nixxe nii wi Judas pkab lady ksa tsiipchop xpëëdsuel xaa.

Lëë Jesús chi lni

7 ¹ Loxsye ngo, lëë Jesús kunsë nëz xtañ meñ Galilea. Koklasty xaa nyi xaa nëz Judea, por lëë meñ Israel nii xñabey tañ go kënal kuty xaa. ² Per como lëë lni nii xsa meñ Israel yu yag xiidy sëed yob, ³ lëë betsy Jesús chëb:

—Pchoo nu, kwey Judea parñee wi meñ nii nak ksal nii no siko kan kchë nii chuuñtsyeyoo. ⁴ Por ni tu cho chuuñtsyeydy tsilaan tu cos deelñee chakladzy xaa kyuumbey meño. Deelñee chuuñtsyeyoo kchë cos re, pchoo parñee kyuumbey meño.

⁵ Singo chëb betsy xaa, porñee ni betsy xaa xnilasty xtiits xaa. ⁶ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Karty tsitsib xwuraa, per lëë lëë do kindly xwor do. ⁷ Xtilynidy meñ nii nche lo kislyu lëë do. Per lëë naa, xtilyni kchë meñ go naa porñee xñen nii mal kchë cos nii chuuñtsyey meñ go. ⁸ Kol tsi lni. Naa kadyaa, por karty tsitsiñ xwuraa.

⁹ Aan loxsye chëb xaa ngo, lëë xaa byaan Galilea. ¹⁰ Per loxsye si betsy Jesús, lëë xaa sinal. Tsilaan kwey xaa, kwey neñlody xaa. ¹¹ Kwëkyub xaa Israel nii xñabey xaa lo lni, xñee xaa:

—¿Ko xaa go?

¹² Ndaly meñ bislo xseety Jesús. No meñ xñee: “Buen xaa.” No gaa meñ xñee: “Buendy xaa por xkëëti xaa meñ.”

¹³ Per ni tu meñ kwneedy nder confians, porñee ptsyeb meñ xaa Israel nii xñabey.

¹⁴ Mer wrolyee lo lni lëë Jesús kwteyo lidzy Dios aan lëë xaa bislo beñ kseedy xaa meñ. ¹⁵ Kchësy meñ Israel nii xñabey psee xñee:

—¿Pa pseedy xaa gue kchë nii xñee xaa con kweydy xaa scuel?

¹⁶ Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:

—Lëdy nii chakaa xluyaa, sink nii xñabey xaa nii pxaalno. ¹⁷ Deelñee no cho chakladzy kuuñtsyey nii chakladzy Dios,

syen meñ go deelnee nii xñabey Dios xlyyaa o deelnee gaa nii xlyañsy styoono. ¹⁸ Kchësy xaa nii xnee nii xlyañ leñ styoo chakladzy xaa nii ksal meñ xaa, per lëe xaa nii chakladzy nii ksal meñ xaa nii pxaal xaa, lëe xaa go xnee tiitsli aan ni tu tiits xuuy xñeedy xaa.

¹⁹ ¿Pe lëdy nawen bneetsy Moisés ley lo do? Per ni tu do chuuñtsyeydy nii xñabey ley go. ¿Penak nii chakladzy to kuty to naa?

²⁰ Tsigo lëe meñ kwëb chëb:

—Kyalbini mal no leñ styool. ¿Cho chakladzy kuty lii?

²¹ Lëe Jesús chëb:

—Por tugak kyalntson nii beeñtsyeyaa tse nii xiladzy to lo tsiin, kchësy to xsee. ²² Lëe Moisés psaan nii tsobey mëed. Por ngo nii xkobey do mëed tse nii xiladzy to lo tsiin, per lëdy kik Moisés kwlaño, por destye pxusykoltoo do beeñtsyeyo. ²³ Lëe nana, lëe do xkobey mëed tse nii chakty tsiin pornee chaklasty to ksaan do xley Moisés. ¿Penak tsigo nii xlëe do lon pornee beeñ kyakaa tu meñ tse nii chakty tsiin? ²⁴ Kuñdy to kyalxtisy si no kik to, sink kol kuñ kyalxtisy sinak xñabey Dios.

Lëe Jesús xnee pa sëed xaa

²⁵ Tsigo lëe bla meñ Jerusalén bislo xñabtiits lsa, xnee:

—¿Pe lëdy lëe xaa gue nawen kënal meñ xñabey kety?

²⁶ Lëe na lëe xaa so ske xnee xaa aan ni tu cho pe xñeedy lo xaa. ¿Pe wi xaa nii xñabey yak xniladzy nii nli lëe xaa nak Crist? ²⁷ Ndon no pa sëed xaa, per tsiinee lëe Crist kiid, ni tu cho kaknandy pa kchoo xaa.

²⁸ Lëe Jesús noyuun kseedy meñ leñ lidzy Dios tsiinee lëe xaa biñ ngo, aan lëe xaa chëb:

—¿Xsyak to nii xyuumbey do naa ni nan do pa pchon! Per syeldyaa pornee chakladzyaa, sink lëen syely pornee pxaal tu xaa nii xyuumbeydy to naa. Lëe xaa go xnee tiitsli.

²⁹ Xyuumbeyaa xaa pornee lo xaa pchon, ni lëe xaa pxaal naa.

³⁰ Tsigo lëe meñ kokladzy nyaasy xaa, per ni tu cho byaxy, pornee karty tsitsiñ xwor xaa. ³¹ Per ndaly meñ nii bniladzy xtiits xaa, xnee:

—Tsiinee kiid Crist na dyon, ¿pe suuñtsyey xaa kchë kyalntson nii chuuñtsyey xaa re?

Lëe meñ fariseo xaal mayor tsinaasy Jesús

32 Tsi lëe meñ fariseo biñ nii lëe meñ chutiits cho nak Jesús, lëe xaa kok ksa xaa nii xñabey lo pxosy par kxaal xaa mayor tsinaasy Jesús. 33 Tsigo lëe Jesús chëb:

—Xtsedre tson lady to, por lëen kya lo xaa nii pxaal naa.

34 Aan nikxe kyub to naa, ktsilyaa lo do, por chilody kiid to laañee tson.

35 Tsigo lëe meñ Israel nii xñabey bislo xñabtiits lo xcombañer xñee:

—¿Pa lë nii tsi xaa nii chilody ktsil no xaa? ¿Pe si xaa lo meñ Israel nii ncheno tañ yak parñee wi lo meñ sit kluuy xaa xtiits xaa? 36 ¿Penak nii në xaa lo no: “Nikxe kyub to naa, per ktsilyaa lo do, por chilody kiid to laañee tson”?

37 Ntson chak tse nii lëe lni xyal, aan tse go lëe Jesús kuso chëb lo meñ:

—Deelñee no cho do xlyaa nis, kol tē lon aan kol ki.

38 Kchësy leñ styoo meñ nii xnildazy xtitsaa klyañ nis mbañ, por singo kë leñ xkitsy Dios.

39 Tsiñee lëe Jesús kwnee singo, lëe xaa chëb nii kchësy meñ nii xnildazy xtiits xaa sëeb Kyalbini Ntson leñ styoo.

Karty kiid Kyalbini Ntson wor go, porñee karty kyey xaa kpa.

Lëe meñ chak chop tiy

40 No meñ nii biñ kchë nii kwnee xaa bislo xñee:

—Lëe xaa gue nak profet nii no kiid.

41 No gaa meñ kwnee:

—Lëe xaa gue nak Crist.

Per no meñ kwnee:

—Lëdyo. ¿Pe Galilea nawen kchoo Crist? 42 Leñ xkitsy Dios kë nii lo xtiy rey David kchoo Crist, ni Belén kchoo xaa, por kyedzy ko pchoo David.

43 Por Jesús lëe meñ kok chop tiy. 44 No meñ kokladzy nyilo Jesús skiib, per ni tu meñ byaxty.

Xnilasty xaa xñabey xtiits Jesús

45 Tsiñee lëe mayor ptsiñ laañee nche sob xaa fariseo ni xaa nii xñabey lo pxosy, lëe xaa chëb lo mayor:

—¿Penak nii sëednidy to xaa?

46 Tsigo lëe mayor kwëb chëb:

—¿Ni tu cho karty tsyon noo kñee sinak nii xñee xaa go!

47 Lëe xaa fariseo chëb:

—¿Pe wi do nawen tse kwëti? 48 ¿Pe tse nayak bniladzy tu xaa nii xñabey xtiits xaa, ni pe tse bniladzy meñ fariseo xaa? 49 Per nguialsí meñ nii xyuumbeydy xley Moisés.

50 Tsigo lëe tu xaa fariseo nii lë Nicodemo nii kwey lo Jesús tu vuelt chëb:

51 —Lo xley no gon xñee nii chilody jkëeki y no tu xaa deelñee karty tsyon no xtiits xaa parñee kak ndon no pe cos beeñtsyey xaa.

52 Tsigo lëe xcombañer xaa kwëb chëb:

—¿Pe wil nayak nak xaa Galilea? Pseedy kitsy nii kë xtiits Dios kaa tsiin kanoo nii ni tu profet karty kchoo Galilea.

53 Loxsye ngo lëe meñ sey lidzy.

Kwnaa nii pkaa chop stu mguiy

8 1 Per lëe Jesús si kiy nii lë Olivos. 2 Lëe byaani lyu lëe xaa ptsiñ leñ lidzy Dios stub. Lëe meñ gaa ptyop aan lëe xaa kwsob beeñ kseedy xaa meñ. 3 Lëe maestre ley ni xaa fariseo ptsiñni tu kwnaa nii pkaa lo xaa chop stu mguiy. Lëe me pso xaa groltyee lady meñ, 4 aan lëe xaa chëb lo Jesús:

—Maestre, lëe kwnaa re pkaa loo noo chop stu mguiy. 5 Lo ley nii psaan Moisés loo noo gon xñee nii noo kety clasy kwnaa re lo kyo. ¿Lii, dyon pe nëel?

6 Kchësy ngo chëb xaa parñee kuñ xaa Jesús preb tsiin tso pe cos jkëeki y xaa Jesús. Per lëe Jesús pkiitsy kë lyu aan lëe xaa bislo xkëe xaa lo lyu con xkweñ xaa. 7 Aan como xyaldy kñabtiits xaa, lëe Jesús blis kik aan lëe Jesús chëb:

—Deelñee no tu xaa nii nody xtol lady to, klo xaa go jkëe kyo me.

8 Lëe xaa pkiitsy kë lyu stub, xkëe xaa lo lyu. 9 Tsiñee biñ xaa go ngo, lëe xaa pkaa nëz tuga xaa, klosy xaa nii mastre kol. Lëe kwnaa go so gak lo Jesús. 10 Lëe Jesús blis kik aan lëe xaa chëb lo kwnaa go:

—¿Ko meñ nii xkëeki y lii? ¿Pe ni tu me kwtiñdy lii?

11 Lëe me chëb:

—Ni tu me, xey.

Tsigo lëe Jesús chëb:

—Nikle naa kiñdyaa lii. Na byey aan kpikchedroo kuñoo tol go.

Lëe Jesús nak bini

12 Lëe Jesús kwnee lo meñ stub aan lëe xaa chëb:

—Naa nak bini nii xsaani lo meñ, aan kchësy meñ nii kiidnal naa jkaa bini nii kluuy xa kpañ meñ tsiin kyënsëdy meñ lo nguey.

13 Tsigo lëe xaa fariseo chëb:

—Misme lii xñee cho nakoo. Nliidy kchë nii xñeel.

14 Lëe Jesús chëb:

—Nikxe nii misme naa xñe cho nakaa, nli kchë nii xñen.

Por nanaa pa pchon ni nanaa pa kan, per lëe lëe do nandy to pa pchon ni nandy to pa kan. 15 Lëe do chuñ kyalxtisy sinak nii no kik meñ lo kislyu re. Naa, ni tu cho xkëëkiydyaa. 16 Per deelñee kuñaa kyalxtisy, sinak nii xñabey Dios kuuñtsyeyno. Lëdy nonsyaa chuñ kyalxtisy, sink chopaa pxosyaa. 17 Lo xley do kë nii deelñee tugak së lo xtiits chop meñ, nliw. 18 Chopaa pxosyaa nii pxaal naa xñe cho nakaa.

19 Lëe xaa fariseo kwnabtiits chëb:

—¿Ko pxoosyoo?

Lëe Jesús chëb:

—Xyuumbeydy to naa, ni xyuumbeydy to pxosyaa. Deelñee nyuumbey do naa, nyuumbeyak to pxosyaa.

20 Kchësy ngo chëb Jesús mentre lëe xaa noyuuñ kseedy meñ leñ lidzy Dios laañee nche sob alcansiy. Per ni tu cho kwnaasty xaa, porñee karty tsitsiñ xwor xaa.

21 Lëe Jesús chëb stub:

—Lëen kya aan lëe do kyub naa, per lëe do kety lo xtol do, por chilody së do laañee kan.

22 Tsigo lëe meñ Israel nii xñabey bislo xñee lo xcombañer:

—¿Penak nii xñee xaa nii chilody kyo no laañee tsi xaa?

¿Pe sety xaly xaa yak?

23 Lëe Jesús chëb:

—Meñ leñ kyety re nak to, per naa meñ leñ klaa rek nakaa. Lo kislyu ngab to, per naa kpaal ngabaa. 24 Lëen niy nii lëe do kety lo xtol do, por deelñee knilasty to nii naa nak xaa nii nakaa, lëe do kety lo xtol do.

25 Tsigo lëe xaa go chëb:

—¿Cho nakoo?

Lëe Jesús chëb:

—Destye klo lëen niy lo do cho nakaa. **26** Ndaly nii no kniyaa ni kuuñkiyaa, per tiitslisy xñee xaa nii pxaal naa, aan kchësy nii xñen lo meñ biñ tyagaa pchoow chuw xaa.

27 Per byeñdy meñ nii Tat Tios xaa nii sob kpaá pseety xaa. **28** Por ngo nii chëb xaa:

—Tsiñee lëe do jkëenal mguiy nii pxaal Dios lo crusy, lëe do kyeñ nii naaw. Xñedyaa nii xlyañsyestyoon, sink nii bluuysey Tat Tios lon xñen. **29** Lëe xaa nii pxaal naa nakni naa. Karty ksaan xaa naa nonsyaa, por tugak chuuñtsyeyaa nii xyostyoo xaa.

30 Tsiñee lëe meñ biñ nii kwnee Jesús, ndaly meñ bnildzy xtiits xaa.

Xiñ Dios ni xiñ xaatox

31 Lëe Jesús chëb lo meñ Israel nii bnildzy xtiits xaa:

—Deelñee ksaandy to xtitsaa, nli nii xpëedscuelaa nak to.

32 Lëen kluy tiitsli lo do, aan lëe tiitsli klaa lëe do.

33 Tsigo lëe meñ chëb:

—Lo xtiy Abraham xsyoop noo. Ni tu cho karty ksiniy lëe noo. ¿Xa mod nii xñeel lëe noo laa?

34 Lëe Jesús chëb:

—Nli xñen nii kchësy meñ nii chuñ tol këtuu lo tol. **35** Tu xaa nii no xpixwan lëdy meñ wldzy nak xaa, por chilody tso xaa lidzy xpixwan xaa tyub nii kpañ xaa. Per lëe xaa nii chaly lidzy pxosy schilo tso xaa lidzy pxosy xaa tyub nii kpañ xaa.

36 Por ngo, deelñee klaa Xiñ Dios to lo tol, lëe do kyënlaa.

37 Nanaa nii lo xtiy Abraham sëed to, per lëe do chakladzy kuty to naa, porñee chaklasty to ksoob to xtitsaa. **38** Nii konaa chuuñtsyey Tat Tios xñen lo do, nikle gaa lëe do nii në pxosy to lo do chuuñtsyey do.

39 Tsigo lëe meñ chëb:

—Abraham nak pxoosy noo.

Per lëe Jesús chëb:

—Deelñee nyak to xiñ Abraham nyuuñtsyey do nii beeñtsyey xaa. **40** Per nikxe bluyaa kchë tiitsli nii bluuy Dios lon, lëe do chakladzy kuty to naa. ¡Ni tu vuelt beeñtsyeydy Abraham nii chakladzy to kuuñtsyey do! **41** Nii chuuñtsyey pxosy to chuuñtsyey do.

Tsigo lëe meñ chëb:

—Lëdy mëed xaly nak noo. Tugak pxoosy noo no. Lëe Dios nak pxoosy noo.

42 Tsigo lëe Jesús chëb:

—Deelñee nyak Dios pxosy to nguëstyoo do naa, por lo Dios pchon aan lëen so nu. Syeldyaa porñee chakladzyaa, sink lëe Dios pxaal naa. **43** ¿Penak nii xyeñdy to nii xñen? Xyeñdy to porñee chaklasty to jkëëtyag to xtitsaa. **44** Xaa tox nak pxosy to, xlad xaa no do aan nii xyostyoo xaa chuuñtsyey do. Destye klo nweety bñech nak xaatox ni iip xñeedy xaa tiitsli. Tsiñee lëe xaa xñee, nonsyke tiits xuuy xñee xaa, por lëe xaa nak pxosy wnee xuuy. **45** Per lëe naa nii xñen nonsyke tiitsli, xnilasty to xtitsaa. **46** ¿Cho do dyon kyax kñë nii no xtolaa? Aan deelñee tiitsli na xñen, ¿penak nii xnilasty to xtitsaa? **47** Kchësy meñ nii ngab lo Dios xkëëtyag xtiits Dios, per lëe lëe do ngabty to lo Dios, ngo nii chaklasty to jkëëtyag to xtiits xaa.

Nol Crist worñee koly Abraham

48 Tsigo lëe meñ chëb:

—Nli gak xtiits noo tsiñee xñee noo nii meñ Samaria nakoo ni tsiñee xñee noo nii kyalbini mal no leñ styool.

49 Tsigo lëe Jesús chëb:

—Ni tu kyalbini mal nody leñ styoon. Tat Tios chuuñ ksakaa ni xlisklaan, per lëe do xsyablyu naa. **50** Chaklastyaa nii klisklaa do naa, nikxe nii no tu xaa nii chakladzy klisklaa meñaa. Lëe xaa go chuñ kyalxtisy. **51** Nli xñen nii kejty kchë meñ nii xsoob xtitsaa.

52 Lëe meñ chëb:

—Na si nagon, ndon noo nii no kyalbini mal leñ styool, por kuty Abraham ni kuty kchësy profet. Lëe lii name xñeel: “Kejty kchësy meñ nii xsoob xtitsaa.” **53** ¿Pe mastre nayak nakoo lo pxoosy noo Abraham nii kuty ksa profet? ¿Cho xsyakoo nii nakoo?

54 Lëe Jesús chëb:

—Deelñee misme naa klisklaa naa, pa nondyo. Per lëe pxosyaa nii xñee do nak xDios to xlisklaa naa. **55** Xyuumbeydy to Dios. Naa si xyuumbeyaa xaa. Deelñee kniyaa nii xyuumbeydyaa xaa, tu wnee xuuy nii nak sinak to nakaa. Per xyuumbeyaa xaa ni xsobaa xtiits xaa. **56** Ble pxusykoltoo do Abraham tsiñee byeñ xaa nii lëen kyely, aan tsiñee lëe xaa kon naa, lëe xaa ble.

57 Tsigo lëe meñ chëb lo Jesús:

—Ni choowptsii iz name chapyoo, ¿aan xñeel nii lëel kon Abraham?

58 Lëe Jesús chëb:

—Nli xñien nii nolaa worñee lëe Abraham koly.

59 Por ngo lëe meñ kwseñ kyo par klaal kyo meñ Jesús, per lëe Jesús kwyolan aan lëe xaa pchoo lidzy Dios.

Lëe Jesús chuun kyak tu xaa nii xñady lo

9 1 Lëe Jesús sitedy tub lugar, tsiñee lëe xaa kon tu xaa nii koly ciegw. 2 Aan lëe xpëedscuel xaa kwnabtiits chëb:

—Maestre, ¿penak nii koly xaa re ciegw xaa? ¿Pe por xtol pxosy xaaw ote por misme xtol xaaw yak?

3 Lëe Jesús chëb:

—Lëdy por xtol xaaw, ni lëdy por xtol pxosy xaaw, sink lëew ptsyool xaa parñee kuuñtsyey Dios tu kyalntson por lëe xaa. 4 No nii kyëe no xtsiñ xaa nii pxaal naa lëe ka bii nyaani. Por tsi lëe lyu jkyey, ni tu cho chilody kyë tsiñ. 5 Naa xsaani lo meñ mentre lëen bii so lo kislyu.

6 Loxsye chëb Jesús ngo, lëe xaa pchoo mxeñ lo lyu, aan lëe xaa kwtëeb peñ go lo xaa nii chandy, 7 ni lëe xaa chëb:

—Kutiib lool chu pily nii lë Siloé. (Tiits ko nak sinak nii xñee ñe: Pxaal.)

Lëe xaa nii chandy ko kutiib lo aan tsi lëe xaa bikche, lëe lo xaa tse byaly. 8 Tsi lëe meñ nii xyuumbey xaa kon nii lëe xaa byak, lëe meñ bislo xñee:

—¿Pe lëdy lëe xaa gue nayak xsyob pal nëz xñab tumi?

9 No meñ xñee:

—Lëew, lëe xaaw.

No gaa meñ xñee:

—Lëdy xaaw, per si chakpee xaa go chak xaa.

Per lëe xaa nii byak xñee:

—Lëew, naaw.

10 Tsigo lëe meñ xñabtiits xñee:

—¿Xa mod nak tsigo nii lëel chan?

11 Tsigo lëe xaa nii byak xñee:

—Lëe xaa nii lë Jesús pkadz peñ kwtëeb lon. Loxsye ngo lëe xaa në lon: “Kwey chu pily Siloé aan kwtiib lool.” Lëen kwya, aan tsiñee lëen lox kwtiib lon, lëew byaly.

12 Lëë meñ chëb:

—¿Ko xaa go tsigo?

Lëë xaa nii byak chëb:

—Nandyno.

Lëë xaa fariseo xñabtiits lo xaa nii byak

13 Lëë meñ kuni xaa nii byak lo xaa fariseo. 14 Tse nii xiladzy meñ Israel lo tsiñ pkadz Jesús peñ nii kwtëëb Jesús lo xaa nii byak. 15 Por ngo, wi xaa fariseo kwnabtiits chëb:

—¿Xa mod nak nii lëë lool byak?

Lëë xaa nii byak chëb:

—Peñ ptyëëb lon, aan tsi lëëw lox kwtiibaa, lëëw byaktsey.

Lëë na lëën chan.

16 Tsigo no xaa fariseo chëb:

—Lëdy xlad Dios no xaa nii beëñ kyak lii, por xsaldy xaa tse nii xiladzy meñ Israel lo tsiñ.

No gaa xaa chëb:

—Deelñee ngoptol xaa, ¿xa kchilo kuuñtsyey xaa kyalntson re?

Por ngo lëë xaa kok chop tiy. 17 Lëë xaa fariseo kwnabtiits lo xaa nii byak ko stub chëb:

—Ndon noo nii lëë xaa beëñ kyak lii. ¿Pe nëël dyon cho nak xaa?

Lëë xaa nii byak ko chëb:

—Naay xñen nii tu profet nak xaa.

18 Per bnilasty xaa Israel nii xñady lo xaa nii byak. Por ngo lëë xaa kwtsyetsy pxosy xaa 19 aan lëë xaa chëb:

—¿Pe lëë xiñ do nrii? ¿Pe nli nii destye nii koly xaa chandy xaa? ¿Xa mod nii lëë xaa chan nina?

20 Lëë pxosy xaa nii byak ko chëb:

—Ndon noo nii xiñ noow, ni nli nii destye nii koly xaa chandy xaa. 21 Per ndondy noo xa byak xaa, ni ndondy kaa noo cho beëñ kyak lo xaa. Kwrooble xaa, kol nabtiits lo xaa. Misme lëë xaa kñë dyon xa byak xaa.

22 Ptsyeb pxosy xaa, por lëë xaa Israel nii xñabey byaanle tiits nii klaady xaa sëëb meñ nii kniladzy nii lëë Jesús nak Crist ktoo. 23 Por ngo lëë pxosy xaa chëb: “Kol nabtiits lo xaa. Bay kwrooble xaa.”

24 Lëë xaa Israel kwnabtiits lo xaa nii byak ko stub chëb:

—Pkon Dios nii nli nii xñeel, por ndon noo nii no xtol xaa nii beñ kyak lii.

25 Tsigo lëe xaa nii byak ko chëb:

—Nandyaa deelñee no xtol xaa o nody kaaw, per nan nyëen nii klo xñady lon, lëe na lëen chan.

26 Lëe xaa nii xñabey kwnabtiits stub chëb:

—¿Pe cos beñ xaa lii? ¿Xa beñ kyak xaa lool?

27 Lëe xaa nii byak ko chëb:

—Lëew niylaa, per psaldy to xtitsaa. ¿Penak nii chakladzy to kniyno stub? ¿Pe wi do yak chakladzy sëeb to xlad xaa?

28 Tsigo lëe xaa xñabey kwlootsyetsy xaa, ni lëe xaa chëb lo xaa:

—Kwsëeb xlad xaa go, lëe gaa noo kyonaal Moisés.

29 Ndon noo nii kwnee Dios lo Moisés. Per lëe xaa gue, ni ndondy noo pa pchoo xaa.

30 Tsigo lëe xaa nii byak ko chëb:

—Nii ksee gaa ñe gon kan ñe nii nandy to pa pchoo xaa, aan lëe xaa beñ kyak lon. 31 Ndon no gon nii chondy Dios xtiits ngoptol. Xaktyee xtiits meñ nii xsoob xtiits xaa nii chuuñtsyey nii xyostyoo xaa chon xaa. 32 Lo nii kwche kislyu karty tso tu xaa nii kuuñ kyak lo tu meñ nii chaly ciegw.

33 Deelñee nyody xaa go xlad Dios, ni tu pe nchilody nyuuñtsyey xaa.

34 Tsigo lëe xaa fariseo chëb:

—Lo tol name kolyoo aan ¿chakladzyoo ksaabiniil lëe noo? Aan lëe xaa kwlii xaa ktoo.

35 Blyëedyak lëe Jesús biñ nii lëe xaa fariseo kwlii xaa nii byak ko ktoo. Tsiñee lëe Jesús ptsyool xaa, lëe Jesús chëb:

—¿Pe xniladzyoo xtiits mguiy nii pxaal Dios?

36 Lëe xaa nii byak ko chëb:

—Xey, kwnë dyon chow, parñee kniladzyaa xtiits xaa.

37 Tsigo lëe Jesús chëb:

—Kayanloo xaa. Lëe mer xaa noyutiitsnil.

38 Lëe xaa nii byak ko psoxib lo Jesús chëb:

—Xniladzyaa.

39 Loxsye ngo lëe Jesús chëb:

—Lëen syely lo kislyu re parñee kuñaa kyalxtisy tsiin kan kchë meñ nii xñady lo ni parñee kandy meñ nii xña lo.

40 Lëe bla xaa fariseo nii nche siko biñ nii kwnee Jesús aan lëe xaa kwnabtiits, chëb xaa:

—¿Pe wi loo noo nawen xñady?

41 Lëe Jesús kwëb chëb:

—Deelfnee nyak to ciegw, nyody xtol do. Per como xñee do nii chan do, no xtol do.

Xaa nii xkyënap mëkwxiily

10 ¹ Lëe Jesús chëb:

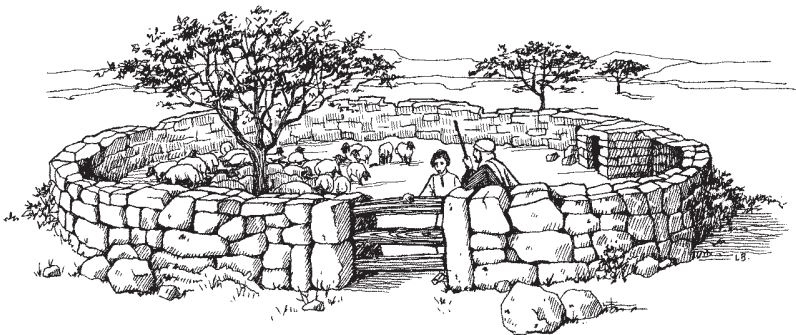
—Nli xñen nii kchësy xaa nii xsyëëbty nëz chu xikwraly mëkwxiily nak ngbaan. ² Per lëe xaa nii xkyënap mëkwxiily nëz chu kwraly xsyëëb xaa. ³ Lëe xaa nii xkyënap kwraly xlaa xsyëëb xaa nii chikap mëkwxiily aan xñee lë xaa kchë mëkwxiily ni xyuumbey gaa ma tsiy xaa. ⁴ Tsiñee lëe xaa lox xkwii ma kwraly, lëe xaa xñech lo ma aan lëe ma chinal xitsy xaa porñee xyuumbey ma tsiy xaa. ⁵ Per chinaldy ma meñ nii xkaatyee, porñee xyuumbeydy ma tsiy chol meñ.

⁶ Lëe Jesús bitiits ngo, per byeñdy meñ xa nako.

⁷ Lëe Jesús chëb stub:

—Nli xñen nii naa nak sinak chu kwraly laañee xtyedy mëkwxiily. ⁸ Ngbaan kchë xaa nii biid worñee karty kyelyaa, per psaldy mëkwxiily xaa. ⁹ Naa nak sinak chu kwraly laañee xtyedy mëkwxiily. Pe kakty meñ nii sëëb nëz chu kwraly, sink lëe meñ go kak sinak mëkwxiily nii xtsyol kizh tsiñee xchoo ma kwraly.

¹⁰ 'Kchë xaa nii nak ngbaan xkwan, chuty ni xnitylo, per naa, lëen syely parñee mbëë kpañ meñ. ¹¹ Naa nak xaa nii nguí chan mëkwxiily. Kchë xaa nii xkëstyoo mëkwxiily xtee xaa xkyalmbañ xaa por lëe ma, ¹² per lëe xaa nii xkyë lo

mëkwxiily par ktsiñaa tumi, tsiñee chan xaa lëe pëw sëed, nche gak mëkwxiily lëe xaa xooñ, porñee lëdy xma xaaw. Por ngo lëe pëw xñaasy mëkwxiily ni lëe pëw xsëeb tañ ma. 13 Xooñ xaa porñee par ktsiñaa xaa tumi xkyë xaa tsiñ, xcuenjty xaa mëkwxiily.

14 'Naa nak xaa nii ngui chan mëkwxiily. Xyuumbeyaa xpëkwxiilyaa ni xyuumbey gaa ma naa 15 sinak nii xyuumbey Tat Tios naa ni xyuumbeyaa xaa. Xtedyaa xkyalmbañaa por mëkwxiily. 16 Chaapaa stubla mëkwxiily nii nody kwraly re, per no nii kakxin ma parñee kyak ma tugak kwraly ni tso tugak xaa nii kyënap ma. Son ma xtitsaa tsi lëen kñe.

17 'Xkëstyoo Tat Tios naa porñee xtedyaa xkyalmbañaa parñee kpikche jkano stub. 18 Ni tu cho xlady xkyalmbañaa, sink xaalyaa xtedyoo. Chaapaa nii ktedyno ni chaap kaan nii kpikche jkano. Nrii nak nii në Tat Tios lon.

19 Tsiñee lëe meñ biñ kchë tiits re, lëe meñ kok chop tiy stub. 20 No meñ chëb:

—Chak wety xaa gue, tu kyalbini mal no leñ styoo xaa. ¿Penak nii xsal do xaa?

21 No gaa meñ chëb:

—Ni tu xaa nii no kyalbini mal leñ styoo xñeedy singo. ¿Peschilo kyalbini mal nawen kuuñ kyak lo meñ nii chandy?

Xsaldy meñ Israel Jesús

22 Mer mëe nii chak nal, lëe meñ Jerusalén noyuñ zilni lidzy Dios. 23 Lëe Jesús kaa këno nëz laa lë xcorredor Salomón. 24 Lëe meñ ptyop lo xaa aan lëe meñ kwnabtiits chëb:

—¿Axte pa wor na busy kyal lox jkanoo kik noo? Deelñee lii nak Crist, kwnë gaaw.

25 Tsigoo lëe Jesús chëb:

—Lëew niylaa aan bnilasty to xtitsaa. Kchësy cos nii chuũntsyeyaa con xtiitspey Tat Tios xluuy cho nakaa. 26 Per xnilasty to xtitsaa porñee lëdy xpëkwxiilyaa nak to. 27 Xyuumbey xpëkwxiilyaa tsiyaa, nikle gaa naa xyuumbeyaa ma ni chiidnal ma naa. 28 Naa xtedy kyalmbañ nii xnitylody lo meñ nii nak xpëkwxiilyaa, aan tsitsiñdy tse nii kety meñ go, ni ni tu cho klady meñ go lon. 29 Mastre non Tat Tios nii bneetsy kchë meñ go lon, aan ni tu cho chilody kwii meñ go ña xaa. 30 Tugak nakaa chopaa Tat Tios.

31 Tsigo lëë meñ kwseñ kyo stub par klaal kyo meñ xaa.

32 Per lëë Jesús chëb:

—Ndaly cos buen beeñtsyeyaa por xkyalwnabey Tat Tios. Kol në dyon ¿pe por ngo chakladzy to jkëë kyo do naa?

33 Lëë meñ chëb:

—Klaal kyody noo lii por cos buen nii beeñtsyeyoo, sink lëë noo klaal kyo lii porñee pxiñoo tiits lo Dios. Sinak chol meñ nakoo aan lëël chakladzy kakoo Dios.

34 Lëë Jesús chëb:

—¿Pe lëdy lo xley do nawen kë nii lëë Dios chëb: “Kchësy to nak dios”? 35 Ndon no nii leñ kitsy nii kë xtiits Dios xñee nii lëë xaa kwloolë dios kchë meñ nii psal xtiits xaa, aan ni tu cho chilody gon ktsëë xtiits Dios. 36 Aan deelñee Tat Tios kwle naa ni pxaal naa lo kislyu, ¿xa mod tsiyo xyax to xñee do nii lëën pxiñ tiits lo Dios porñee kwnen nii naa nak Xiñ Dios?

37 Deelñee chan do nii chuuñtsyeydyaa nii xñabey Tat Tios, knilasty to xtitsaa. 38 Per deelñee chuuñtsyeyaa nii xñabey Tat Tios, nikxe knilasty to xtitsaa, kol kniladzy kchë cos nii chuuñtsyeyaa, parñee kyeñ do nii tugak nakaa chopaa Tat Tios.

39 Por ngo lëë meñ kwloo kyeñ nyaasy Jesús stub, per lëë Jesús pxooñ.

40 Lëë Jesús si stublad chu kiigwpee Jordán, aan tsi lëë xaa ptsiñ laañee pchoobnis Juan meñ, lëë xaa kwlës. 41 Ndaly meñ kutedy lo xaa siko xñee:

—Nikxe nii beeñtsyeydy Juan ni tu kyalntson, per nli kchë nii kwnee xaa worñee bitiits xaa cho nak Jesús.

42 Ndaly meñ bniladzy xtiits Jesús siko.

Xkyalkuty Lázaro

11 1 Kwyo tu xaa xsyakñë nii pcholë Lázaro. Betania lë xkyedzy xaa. Siko kwyo xaa ksa psyañ xaa Mariy ni Marty. 2 Lëë Mariy re nak kwnaa nii kwtiib niy Jesús con aceit nii xlyaa nex aan beeñ jkwiitsy mew con kits kik me. 3 Chop pël kwnaa go pxaal tiits lo Jesús chëb:

—Lëë xamiigwoo xsyakñë.

4 Tsiñee lëew biñ Jesús, lëë xaa chëb:

—Kujty kyalkits ko xaa, sink lëë kyalkits ko jkiñ parñee kluuy Dios xkyalwnabey ni parñee kak nyoo xkyalwnabey Xiñ Dios.

5 Xkëstyoo Jesús Mariy, ni Marty ni Lázaro, 6 per tsiñee lëë xaa biñ nii lëë Lázaro xsyaknë, lëë xaa kwlës schop kpidz laañee kwey tiits lo xaa. 7 Loxsye ngo lëë xaa chëb lo xpëedscuel xaa:

—Kol tsoo Judea stub.

8 Tsigo lëë xpëedscuel xaa chëb:

—Maestre, kal pa tse go kesy kokladzy meñ Israel nii no nëz tañ go nyuty lii lo kyo, ¿aan chakladzyoo tsil siko stub?

9 Per lëë Jesús chëb:

—¿Pe nlidy nayak nii tsiipchop wor nak tu kpidz? Por ngo xlyasty niy xaa nii xkyënsë yutsye, porñee xsaani bini nii xsaani lo kislyu re lo xaa. 10 Per lëë xaa nii xkyënsë kyool xlyadzy niy xaa porñee kindy bini. 11 Lëë xamigw no Lázaro kuutkesy, per lëen kakuñ kna xaa.

12 Lëë xpëedscuel xaa chëb:

—Deelñee kuutkesy xaa, klyëëdy lëë xaa kyak.

13 Per byeñdy xpëedscuel Jesús nii lëë Lázaro kuty. Nladzy xaa te nli nii kuutkesy Lázaro sinak nii chakesy meñ. 14 Por ngo lëë Jesús chëb:

—Lëë Lázaro kuty. 15 Xlen nii sodyaa siko wor go, por lal tu bueno par lëë do parñee kniladzy to xtitsaa. Per kol tso ton no xaa.

16 Tsigo lëë Max nii kwloolë xaa Kwach chëb lo xcombañer:

—Kol tsoo wi no parñee kety no ksa no xaa.

Lëë Jesús xchooblady styoo psyañ Lázaro

17 Tsiñee lëë Jesús ptsiñ, taple kpidz kok nii pkyeetsy Lázaro. 18 Tsonak mily metre xsyë meñ par tsi meñ Betania tsiñee xchoo meñ Jerusalén. 19 Por ngo ndaly meñ Jerusalén kutedy lo Marty ni lo Mariy par kchooblady meñ styoo me por xkyalkuty psyañ me. 20 Tsiñee lëë Marty biñ nii lëë Jesús no nëz ktsiñ, lëë me kuktsiil nëz xaa, per lëë Mariy byaan chu yu. 21 Lëë Marty chëb lo Jesús:

—Deelñee nsyool nu, nyejty psyañaa. 22 Per nanaa nii sneetsy Dios kchë nii kñaboo.

23 Lëë Jesús chëb:

—Lëë psyañoo kpañ stub.

24 Tsigo lëë Marty chëb:

—Nanaa nii lëë me kpañ ksa me meñ nii kutyle tse nii lëë Dios kuñ kyalxtisy.

25 Lëe Jesús chëb:

—Naa chuuñ kpañ meñ ni naa xnee kyalmbañ. Nikxe kety meñ nii xniladzy xtitsaa, lëe me kpañ. 26 Kejty meñ nii bii mbañ deelñee kniladzy meñ xtitsaa. ¿Pe xniladzyoo tiits re dyon?

27 Lëe me chëb:

—Xniladzyaa nii lii nak Crist, meñ nii nak Xiñ Dios, ni xniladzyaa nii lii nak meñ nii no kiid lo kislyu.

Lëe Jesús choon chu xpaá Lázaro

28 Loxsye chëb Marty ngo, lëe me kutsyetsy pël me Mariy, aan tsilaan chëb me lo Mariy:

—Lëe maestre kwlañche aan lëe me xkwetsy lii.

29 Siikñee biñ Mariy ngo, lëe me kuso aan lëe me si laañee so Jesús. 30 Kwsëëbty kaa Jesús leñ kyedzy, sink lëe xaa kwlës laañee kuktsiil nëz Marty xaa. 31 Tsiñee kon meñ Israel nii nche kchooblady styoo Mariy nii lëe Mariy pchoo wxooñ, lëe meñ go sinal xitsy me nladzy meñ go te chu paa sikoon me. 32 Tsiñee lëe Mariy ptiñ laañee so Jesús, lëe me psoxib lo Jesús, chëb me:

—Deelñee nsyool nu, nyejty psyañaa.

33 Mban ptee styoo Jesús kon xaa choon Mariy ni choon meñ nii ksa me ptiñ. 34 Lëe xaa kwnabtiits, chëb xaa:

—¿Pa pkeetsy to xaa?

Lëe meñ go chëb:

—Të gaanoo kuyoo paw.

35 Aan lëe Jesús biiñ. 36 Por ngo no meñ chëb lo xcombañer:

—Kol kuy gaanoo xaatke xkëstyoo xaa xaa.

37 No gaa meñ chëb:

—Lëe xaa gue psaabini lo meñ nii xñady lo. ¿Pe nody tu mod nii ndeelaa xaa Lázaro lo kyalkuty?

Lëe Lázaro xpañ

38 Lëe Jesús pteenë stub, aan lëe xaa big chu paa. Tu kyo pxoob chu paa nii pkyeetsy Lázaro. 39 Lëe Jesús chëb:

—Kol ktichee kyo gue.

Per lëe psyañ Lázaro nii lë Marty chëb:

—Neñdy tse xlyaa nigw me, por natse chak tap kpidz nii kuty me.

40 Per lëe Jesús chëb:

—¿Pe lëdy nayak lëen niy lool nii deelñee xniladzyoo xtitsaa, lëel kan xkylwnabey Dios?

41 Tsiñee lëe meñ ptichee kyo nii ntse chu paa, lëe Jesús blëp lo leñ kpaá chëb:

—Tat Tios, xnetsyaa skizh lool porñee chonoo xtitsaa.

42 Nanaa nii tugak chonoo xtitsaa, per lëen xñe sinrii parñee kniladzy kchë meñ re nii lii pxaal naa.

43 Loxsye ngo lëe xaa kwchuptsyë, chëb xaa:

—¿Lázaro, pchoo ske!

44 Lëe xaa nii kuty ko pchoo, nxituusy ña xaa ni niy xaa con ladx ni ntse lo xaa con stublë ladx. Tsigo lëe Jesús chëb:

—Kol kxaak xaa, aan kol klaa kyey xaa.

Lëe meñ nii xñabey xyub mod kuty Jesús

(Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2)

45 Ndaly meñ Israel nii kutedy lo Mariy bniladzy xtiits Jesús porñee kon meñ nii beeñtsyey xaa. 46 Per no meñ kukutiits kchë nii beeñtsyey Jesús lo xaa fariseo. 47 Tsigo lëe xaa fariseo ni xaa nii xñabey lo pxosy beeñ tu junt. Lëe xaa chëb:

—¿Xa kuuñ no? Ndaly kchë kyalntson nii chuuñtsyey xaa. 48 Deelñee ksaan no, kchësy meñ kniladzy xtiits xaa, aan lëe xtisy Roma kiid kla kylwnabey lo no aan lëe xaa knitylo xkyedzy no.

49 Per lëe tu xaa nii lë Caifás nii mastre non lo pxosy iz ko chëb:

—Ni tu pe nandy to, 50 ni xyeñdy to nii buen kety tugak xaa por xkyedzy no, lëjty nii nitylo kyedzy.

51 Per chëbty Caifás ngo porñee kwlaño styoo xaa, sink lëew chëb xaa porñee lëe Dios psyaab leñ kik xaa nii lëe Jesús kety por meñ Israel. Lëe Dios psyaab tiits ko styoo xaa porñee lëe xaa nak xaa nii mastre non lo pxosy iz ko. 52 Lëjty nonsy por meñ Israel kuty Jesús, sink wi por kchë xiñ Dios nii nche tyub lo kislyu kuty xaa. 53 Destye tse go lëe meñ Israel nii xñabey byaan tiits nii lëe xaa kuty Jesús.

54 Por ngo nii pchoo neñlody re Jesús, sink lëe xaa kwey tu kyedzy nii lë Efraín nii nche kexka tu tañ pidzy. Aan lëe xaa kwlës siko ksa xpëedscuel xaa.

55 Lëe xilni gaa meñ Israel nii lë paskw sëed yob, aan ndaly meñ no nëz si Jerusalén parñee kak nyë meñ sinak xñabey

xley Moisés. ⁵⁶ Kwëkyub meñ Jesús leñ lidzy Dios, xñeesy meñ lo xcombañer:

—¿Pe në do dyon? ¿Pe siid xaa lni ote kiijty xaa yak?

⁵⁷ Lëë xaa fariseo gaa ni xaa nii xñabey lo pxosy chëb nii deelñee no cho nan pa no Jesús, këb xaaw parñee kchilo jkaa Jesús.

Lëë Mariy xkyëëb aceit niy Jesús

(Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9)

12 ¹ Xoop kpidz chak falt kak paskw, lëë Jesús kwey Betania. Siko no xaa nii beeñ kpañ xaa nii lë Lázaro. ² Tsi lëë Jesús ptsiñ, lëë meñ beeño tu xtsee par Jesús. Lëë Marty kwtëë niskwaan. Wi Lázaro kwsob lo mezh chaw. ³ Lëë Mariy kuxi siik grol litre aceit nardo nii xlyaa nex. Aan nikxe nii nyazh nono, lëëw kwtëëb me niy Jesús. Loxsye ngo lëëw pkwiitsy me con kits kik me. Tyub leñ yu kwlaa aceit ko.

⁴ Tsigó lëë Judas Iscariote nii pko Jesús ña meñ xñabey chëb:

⁵ —¿Penak nii kwtody aceit nii xlyaa nex re tson kyoow denario par kak meñ prob yudar?

⁶ Per chëbty Judas ngo porñee xkëstyoo xaa meñ prob, sink lëëw chëb xaa porñee ngbaan xaa, aan como lëë xaa kënoy bols tumi, xkwan xaa tumi nii no leeño. ⁷ Lëë Jesús chëb:

—Psaan me, por pena ngotsey mew par tse nii jkyeetsyaa.

⁸ Tugak kan do meñ prob, per lëë naa, lëdy tugak son lo do.

Lëë meñ xñabey chakladzy kuty Lázaro

⁹ Ndaly meñ Israel kwey Betania tsiñee biñ meñ nii lëë Jesús ptsiñ siko. Kweydy meñ par kan meñ nonsy Jesús, sink lëë meñ kwey par kan meñ Lázaro nii beeñ kpañ Jesús. ¹⁰ Per lëë xaa nii xñabey lo pxosy byaan tiits nii wi Lázaro kuty xaa, ¹¹ porñee por Lázaro ndaly meñ Israel bniladzy xtiits Jesús.

Lëë Jesús xsyëëb Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40)

¹² Tsi lëë lyu byaani ndaly meñ nii sitedy paskw Jerusalén biñ nii lëë Jesús ktsiñ. ¹³ Lëë meñ pchug siñ par tsiktsiilnëz meñ xaa. Kchësy meñ xñee:

—¿Skizh Dios! ¡Xaatke buen xaa nii pxaal xaa, xaa nii kak xrey meñ Israel!

14 Lady tu burr kwsob Jesús, por singo kë leñ kitsy nii kë xtiits Dios:

15 Kchësy to sinak to meñ Sión ktsyebty to.

Kol kuy gaanoo lëe xrey do sëed sobsyee xaa lady tu burr wiñ.

16 Klo byeñdy xpëedscuel Jesús nii beeñtsyey Jesús, per tsi lëe Jesús lox byëp kpaas, lëe xpëedscuel xaa psaladzy nii kël nii sinrii ktsyool xaa aan nli gaa singo ptyool xaa.

17 Kchësy meñ nii kon xa kwlii Jesús Lázaro leñ paa ni xa beeñ kpañ xaa xaa bititso. 18 Kuktsiil nëz meñ Jesús porñee biñ meñ nii lëe xaa beeñtsyey kyalntson go. 19 Per lëe xaa fariseo bislo xñee lo xcombañer:

—¿Pe chan dow na? Ni tu pe chilody kuuñtsyey no. Kchësy meñ no xlad xaa.

Lëe meñ sit xyub Jesús

20 Lady kchësy meñ nii kukiily lay lo Dios paskw no bla xaa sit. 21 Lëe xaa sit ko big lo tu xaa Betsaida nii lë Felip aan lëe xaa chëb:

—Xey, chakladzy noo tyon noo Jesús.

22 Lëe Felip kukëbo lo Ndresy, aan chop xaa kukëbo lo Jesús. 23 Lëe Jesús nii nak mguiy nii pxaal Dios chëb:

—Lëe wor kutsiñ nii lëe Dios klisklaa naa. 24 Nli xñen nii deelñee kñaady xobxtily lo lyu, ktyaldyo, per deelñee kñaaw, lëew ktyaly. 25 Kchësy meñ nii xkëstyoo xkyalmbañ lo kislyu re kety, per kejty meñ nii xkëstyoody xkyalmbañ, sink lëe meñ go jkaa kyalmbañ nii xnitylody. 26 Kchësy xaa nii chakladzy kuñ xtsiñaa no nii kiidnal xaa naa parñee laañee tson siko tso xaa. Xle Tat Tios lo meñ nii chuñ xtsiñaa.

Lëe Jesús xñee nii lëe xaa kety

27 'Mban xteedy styoon nina, per ¿pe sëpaa lo Tat Tios nayak nii kteelaa xaa naa lo kyalnë re con par ngo syelyaa?

28 Tat Tios, bluuy xkyalwnabeyoo.

Tsigo lëe meñ biñ tsiy tu xaa nii pchoo kpaas chëb:

—Lëew bluylaa, per lëew kluyaa stub.

29 Kchësy meñ biñ tsiy xaa go aan no meñ kwnee:

—Tu nkwsiyoo.

No gaa meñ kwnee:

—Lëdyo, tu angly kwnee lo xaa.

30 Lëe Jesús chëb:

—Lëdy por naa biñ do tsiy xaa go, sink por lëe dow. **31** Lëe wor kutsiñ nii lëe kyalxtisy kak lo kislyu re, ni lëe wor kutsiñ nii lëe Dios ksonëz xaa nii xñabey lo kislyu re. **32** Tsiñee lëen kyë lo crusy, lëen kuñ nii kchësy meñ kpig lon.

33 Singo mod lëe xaa chëb xa kety xaa. **34** Tsiigo lëe meñ chëb:

—Lo xleey noo xñee nii tsiñee lëe Crist kiid kpidy xaa. ¿Penak tsiigo xñeel no nii kety mguiy nii pxaal Dios? Cho nak kaa mguiy nii pxaal Dios.

35 Lëe Jesús chëb:

—Xtsedre kan do bini. Kol kyënsë lëe ka lëe bini bii no parñee jkaady to nguey, por nandy kchë meñ nii xkyënsë lo nguey pa si. **36** Lëe ka bii chan do bini, kol jkaaxcuento parñee tugak tsow lo do.

Loxsye chëb Jesús ngo lëe xaa bi aan lëe xaa kwyolan lo meñ go.

Xnilasty meñ Israel xtiits Jesús

37 Nikxe nii kon meñ kchë kyalntson nii beeñtsyey Jesús, bnilasty meñ xtiits xaa, **38** sink lëe meñ beeñ cumplir nii pkëe profet Isaías tsiñee chëb xaa:

Tat Tios, ¿cho bniladzy xtiitsoo na dyon?

¿Cho lo bluuy gaal xkyalwnabeyoo?

39 Pchilody niladzy meñ xtiits Dios, porñee lëe gak profet Isaías pkëe sinrii:

40 Lëe Dios ptse lo meñ ni lëe xaa beeñ jkyedzy styoo meñ, parñee kandy meñ ni kyeñdy meñ.

Kchë nrii ptsyool meñ parñee ktikchedy meñ styoo lon, tsiin ktsilyaa xtol meñ.

41 Kchë nrii kwnee Isaías porñee kon xaa xkyalwnabey Jesús aan lëe xaa bitiits xa nak kyalwnabey go.

42 Nikxe nii singo chëb Isaías, ndaly meñ Israel nii xñabey bniladzy xtiits Jesús, per kwneedy xaaw porñee ptsyeb xaa ngwii xaa fariseo xaa ktoo. **43** Singo beeñtsyey xaa go porñee xyore xkyalnsaak meñ lo kislyu re styoo xaa que xkyalnsaak Dios.

44 Lëe Jesús chëb:

—Kchësy meñ nii xniladzy xtitsaa lëdy nonsy xtitsaa xniladzy meñ go, sink wi xtiits xaa nii pxaal naa. **45** Ni wi gaa lo xaa nii pxaal naa xuy meñ nii xuy lon. **46** Naa nak bini nii

biid lo kislyu parñee kyënsëdy kchë meñ nii kniladzy xtitsaa lo nguey. ⁴⁷ Deel no meñ nii chon xtitsaa aan xsaldyo, lëdre naa jkëëkiy meñ go, por xsyeldyaa par jkëëkiyaa meñ, sink lëen syely par kteelaan meñ lo tol. ⁴⁸ Kchësy meñ nii xtilyni naa ni xsaldy xtitsaa nol cho jkëëkiy meñ go. Kchësy tiits nii kwnën jkëëkiy meñ nii xsaldy naa tse nii lëe Dios kuñ kyalxtisy. ⁴⁹ Porque xñedyaa nii xlyañ styoon, sink lëe Tat Tios nii pxaal naa xñee kchë nii kluyaa ni kñen lo meñ. ⁵⁰ Ni nanaa nii kchë nii xñee Tat Tios xnee kyalmbañ nii xnitylody. Por ngo, kchë nii xñee Tat Tios xñen lo meñ.

Lëe Jesús xkiib niy xpëëdsuel

13 ¹ Tse nii kxe kak paskw, nanle Jesús nii lëe wor kutsiñ nii lëe xaa kpi lo kislyu re par kyey xaa lo Tat Tios. Tugak pkëstyoo xaa kchë meñ nii bniladzy xtiits xaa axte tse nii lëe xtse xaa psa.

² Lëe Jesús ncheyaw xtsee ksa xpëëdsuel tsiñee lëe xaatox kwloo kik xiñ Simoñ Iscariote nii lë Judas nii lëe xaa kak niladzy Jesús. ³ Nan Jesús nii lëe Tat Tios ptee kyalwnabey lo xaa ni nan Jesús nii lo Dios pchoo Jesús ni lo Dios kaa kyey xaa. ⁴ Per mer worñee noyak xtsee lëe Jesús kuso, lëe xaa kwlii xmankw xaa ni lëe xaa pxituu tu tway xpans xaa. ⁵ Loxsye ngo lëe xaa kwtëe nis leñ tu tiñ aan lëe xaa bislo xkiib xaa niy xpëëdsuel xaa ni lëew pkwiitsy xaa con tway nii nxituu xpans xaa.

⁶ Tsiñee kol nii lëe xaa kiib niy Simoñ Pedre, lëe Simoñ Pedre chëb:

—¿Penak nii lii kiib niyaa?

⁷ Tsigo lëe Jesús chëb:

—Xyeeñdyoo penak nii chuuñtsyeyaa nrii nina, per tsiñee tedsyo, lëew kyeeño.

⁸ Per lëe Pedre chëb:

—Nikxe pere kladyaa kiiboo niyaa.

Lëe Jesús chëb:

—Deelñee kiibtyaa niyoo chilody tsol xladaa.

⁹ Tsigo lëe Simoñ Pedre chëb:

—Deelñee singo busy nako, kiibtyoo nonsy niyaa, sink wi ñan ni kikaa kwtiib.

¹⁰ Per lëe Jesús chëb:

—Nonstyee niy xaa nii kal lox kosy precisy tsadx, por nder lady xaa nyë. Nyë do nii lëe do, nikxe nii lëdy kchësy to nyë.

11 Chëb xaa nii lëdy kchë xpëedscuel xaa nyë, porñee nanle xaa cho kak niladzy xaa.

12 Loxsye kwtiib Jesús niy xpëedscuel, lëë xaa kokw xmankw xaa stub, aan lëë xaa psob lo mezh aan lëë xaa chëb:

—¿Pe byeñ do kchë nii beeñtsyeyaa? 13 Maestre ni xey xñee do lon. Tiitsli xñee do, porque nli maestraa ni nli xey nakaa. 14 Per deel maestraa ni xeyaa aan kwtiibaa niy do, singo gak lëë do no nii kiib to niy xcombañer do. 15 Lëën bluy nrii lo do parñee wi do kuuñtsyey nii beeñtsyeyaa. 16 Nli xñen nii mastre non tu xaa nii xchee que xaa nii xkyë tsiñ, ni mastre non xaa nii xñabey que xaa nii chi mandad. 17 Deelñee kyeñ do kchë cos re ni kuuñtsyey dow, mbëë kpañ do.

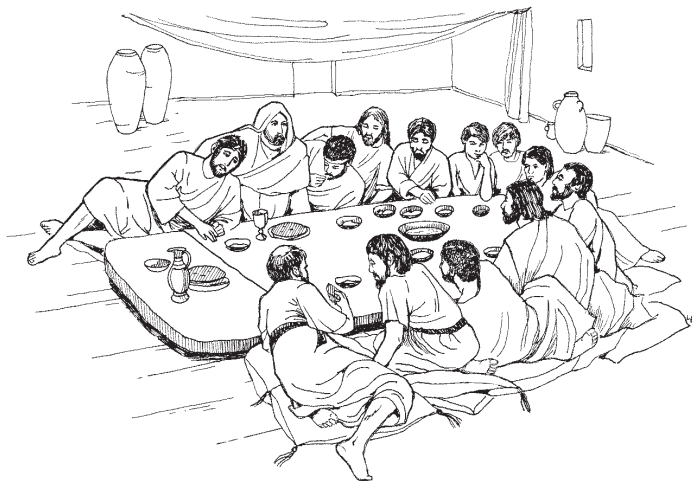
18 'Lëdy kchë lo do xñen. Nanaa cho kwlen. Per no nii kak cumplir xtiits Dios nii xñee sinrii: “Lëë xaa nii chaw xkuñaa ktilyni naa.” 19 Lëën xñe kazh nrii lo do parñee tsiñee lëëw kak, kniladzy to nii naa nak Crist. 20 Nli xñen nii kchësý meñ nii xleni xaa nii xalaa xluuy xtitsaa, xleni naa. Aan kchësý meñ nii xleni naa, xleni xaa nii pxaal naa.

**Lëë Jesús xñee nii lëë Judas
jko xaa ña xaa xñabey**

(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lc. 22:21-23)

21 Loxsye chëb Jesús ngo, mban ptee styoo xaa, aan lëë xaa chëb:

—Nli xñen nii misme tu do jko naa ña xaa xñabey.

22 Tsigo lëe xpëedscuel Jesús xuy lsasy lo xcombañer, porñee nandy xaa cho xñee Jesús. 23 Lëe tu mëedscuel nii mastre xkëstyoo Jesús sobyaw xtsee kwi Jesús, 24 aan lëe Simoñ Pedre kwloo señ lo xaa parñee kñabtiits xaa cho pseety Jesús. 25 Tsigo lëe xaa big kexre kwi Jesús aan lëe xaa kwnabtiits, chëb xaa:

—Xey, kwnë dyon chow.

26 Tsigo lëe Jesús chëb:

—Lëen jkadz tublë kyaxtily, aan lo xaa nii kteno, xaa gow.

Lëe xaa pkadz tublë kyaxtily aan lëew pteedy xaa lo xiñ Simoñ Iscariote nii lë Judas. 27 Aan tsi lëe Judas lox taw kyaxtily go, lëe xaatox kwsëeb leñ styoo xaa. Tsigo lëe Jesús chëb:

—Nii no kikoo kuuñtsyeyoo, beeñtsyey gaaw klyëedyoo.

28 Per ni tu xaa nii nche sob lo mezh byeñdy penak chëb Jesús singo. 29 Aan como lëe Judas nak cuent tumi, no xaa nladzy tsaaplaa chëb Jesús nii no nii tsi Judas tu cos nii jkiñ paskw, o no gaa nii kteedy Judas pe tu cos lo meñ prob.

30 Loxsye taw Judas kyaxtily go, lëe Judas pchoo. Lëe lyu gaa pkyeyle.

Lëe Jesús xñabey tu cos ngub

31 Loxsye pchoo Judas, lëe Jesús chëb:

—Na si lëe do kan xkyalwnabey mguiy nii pxaal Dios, aan por mguiy go lëe do kan xkyalwnabey Dios. 32 Aan deelñee xluuy mguiy nii pxaal Dios xa nak xkyalwnabey Dios, klyëedy lëe Dios kluuy nii wi mguiy go xñabey. 33 Xiñ, xtsedre son lo do. Nikxe kyub to naa, per nii chëpaa gaa lo meñ Israel nii xñabey, xñen lo do: Chilody së do laañee kan. 34 Lëen xñabey nii kuuñtsyey do tu cos ngub nii kniyaa: Kol jkëstyoo xcombañer do. Sinak nii xkëstyoon lëe do, no nii jkëstyoo do xcombañer do. 35 Deelñee jkëstyoo do xcombañer do, kchësy meñ kyeñ nii xpëedscuelaa nak to.

Lëe Jesús xñee nii lëe Pedre këb nii xyuumbeydy Pedre xaa

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lc. 22:31-34)

36 Lëe Simoñ Pedre kwnabtiits lo Jesús chëb:

—¿Pa tsil?

Lëe Jesús kwëb chëb:

—Chilody sënaloo naa nina, per tseyladzy lëel kiidnal.

37 Tsigo lëe Pedre chëb:

—¿Penak nii chilody sënalaa lii nina? Axte xkyalmbañaa schilo ktedyaa por lii.

38 Lëe Jesús chëb:

—¿Pe nli nii steedyoo xkyalmbañoo por naa? Por antes nii jkwetsy nguidy kol tson vuelt, lëel këb nii xyuumbeydyoo naa.

Lëe Jesús xtsiñni meñ lo Dios

14 ¹ Kteenëdy to. Tugak kol ksaladzy Dios ni kol ksaladzy naa. ² Nroob lugar no lidzy pxosyaa. Deelñee nyody lugar, niyaa lo do. Lëen kakxixkwaa laañee tso do. ³ Aan loxsye kxixkwaan laañee tso do, lëen kyely kxi lëe do, parñee tso do laañee tson. ⁴ Nanle to nöz nii xlyañ laañee tson.

⁵ Tsigo lëe Max chëb:

—Ndondy noo pa tsil. ¿Xa mod kaknan noo nöz?

⁶ Tsigo lëe Jesús chëb:

—Naa xtsiñni meñ lo Dios ni naa xñe tiitsli ni naa xtedy kyalmbañ nii xnitylody lo meñ. Chilody ktsiñ meñ lo Tat Tios deelñee kanidyaa meñ. ⁷ Deelñee nyuumbey do naa, nyuumbey do pxosyaa. Per destye nina lëe xaa kyuumbey do, por tugak kwso xaa lo do ni tugak kon do xaa.

⁸ Tsigo lëe Felip chëb:

—Blaa tyon noo Tat Tios tsiin kniladzy styoo noo.

⁹ Tsigo lëe Jesús chëb lo Felip:

—¿Blaktre tiemp kok nii non lady to, aan xyuumbeydyoo naa? Kchë meñ nii chan naa chan Tat Tios. ¿Penak nii chakladzyoo klaan kan do Tat Tios? ¹⁰ ¿Pe xnilastyoo nayak nii non leñ styoo Dios ni no Dios leñ styoon? Kchë nii xñen lo do xñedyno porñee xlyañsyew styoon. Lëe Tat Tios nii no leñ styoon chuuñtsyey nii chakladzy. ¹¹ Kol kniladzy nii non leñ styoo Tat Tios ni kol kniladzy nii no Tat Tios leñ styoon. Deelñee gaa xnilasty to nii xñen, kol kniladzy kchë nii chan do chuuñtsyeyaa. ¹² Nli xñen nii schilo kuuñtsyey meñ nii xniladzy xtitsaa kchë nii chuuñtsyeyaa ni ndalyre gaa nii kchilo kuuñtsyey meñ go, por lëen kya lo Tat Tios. ¹³ Aan kchësy nii kñab to lo Tat Tios porñee xniladzy to xtitsaa, lëew kuuñtsyeyaa parñee kluyaa xkyalwnabey Tat Tios. ¹⁴ Kchë cos nii kñab to porñee xniladzy to xtitsaa, lëew kuuñtsyeyaa.

**Lëe Jesús xñee nii lëe xaa
kxaal Kyalbini Ntson**

15 'Deelñee xkëstyoo do naa, suuñtsyey do nii xñabeyaa.
16 Lëen kñab nii kxaal Tat Tios stu xaa nii tugak kuñ lëe do yudar. 17 Lëe xaa nii kiid nak Kyalbini Ntson nii xñee cho nak Dios aan chilody sëeb xaa leñ styoo meñ nii xnilasty xtitsaa, porñee xyuumbeydy meñ xaa ni chandy meñ xaa. Per lëe lëe do xyuumbey do xaa, porñee lëe xaa no leñ styoo do aan iip kchoody xaa leñ styoo do. 18 Ksandyaa to nonsy to, lëen kpikche par kaknin lëe do. 19 Xtsedre kan meñaa, per lëe do san do naa aan lëe do kpañ porñee mbañaa. 20 Tsi lëe tse go tsitsib lëe do kyeñ nii nli non leñ styoo Tat Tios, ni nli no do leñ styoon, ni nli non leñ styoo do. 21 Kchë meñ nii chuuñtsyey nii xñabeyaa, nyoo nii xkëstyoo meñ go naa. Aan lëe pxosyaa jkëstyoo meñ nii xkëstyoo naa, nikle gaa naa lëen jkëstyoo meñ go ni lëen kluylo lo meñ go.

22 Tsigo lëe stu xaa nii lë si lë Judas chëb:

—¿Penak nii xaktyee loosy noo kluuylool? ¿Penak nii kluuyloodyoo cholsye lo meñ nii nche lo kislyu?

23 Tsigo lëe Jesús chëb:

—Kchë xaa nii xkëstyoo naa xsal xtitsaa, aan lëe Tat Tios jkëstyoo kchë xaa go, ni lëen kyely chopaa Tat Tios par tso noo leñ styoo xaa go. 24 Kchë xaa nii xkëstyoody naa xsaldy xaa xtitsaa. Kchë nii xñen lo do lëdy xtitsno, xtiits Tat Tios nii pxaal naaw.

25 'Kchë nrii niyaa tyub nii kwyon lady to. 26 Per lëe Kyalbini Ntson nii kxaal Tat Tios xcuentaa kluuy kchë kchësy cos lo do ni kuñ lëe do yudar parñee ksaladzy to kchë nii bluylaa lo do.

27 'Lëen kya, per lëen ksan xkyalnsaakaa lo do. Lëen knetsy xkyalnsaakaa, per knestyno sinak xneetsy chol meñ nii nche lo kislyu rew. Kteenëdy to ni ktsyebty to, 28 por nanle to nii lëen kya, ni nanle to nii lëen kpikche kyely kanaa lëe do. Deelñee nli nguëstyoo do naa, nle do nyon do nii lëen kya lo Tat Tios, por mastre non Tat Tios que naa. 29 Lëen xñe kazh nrii lo do parñee tsiñee lëew kak, kniladzy to kchë nii niyaa lo do.

30 'Nrobdre kñen lo do, por lëe xaa nii xñabey lo kislyu re sëed. Nikxe nii xñabeydy xaa naa, 31 per singo no nii kako parñee kaknan meñ nii nche lo kislyu nii xkëstyoon Tat Tios ni chuuñtsyeyaa nii xñabey xaa. Kol tsiiso tsiin kpïi no nu.

Sinak tu yag uv nak Jesús

15 ¹ 'Naa nak sinak tu yag uv aan ni stu yag chakty si chakaa. Lëe pxosyaa nak sinak xaa nii chantsi yag uv. ² Deelñee no tu xikwaa nii xkyëdy nex, lëew xchug xaa. Per chantsi xaa kchë xikwaa nii xkyë nex ni chuuñ nyë xaaw parñee kyëre nex low. ³ Nyë do nii lëe do, porñee bnildzy to kchë nii bluyaa lo do. ⁴ Kol kyënaady chexaa sinak kënaadyaa chex to. Por chilody kyë nex lo tu xikw yag deelñee kënaajtyoo chex tronk. Singo gak lëe do, ni tu pe chilody kuuñtsyey do deelñee kyënaajty to chexaa.

⁵ 'Naa nak sinak tu yag uv. Lëe do nak sinak xikwo. Deelñee kyënaady meñ chexaa ni kyënaadyaa chex meñ, ndaly nii kchilo kuuñtsyey meñ, por ni tu pe chilody kuuñtsyey meñ deelñee kuñdyaa meñ yudar. ⁶ Kchë meñ nii xkyënaajty chexaa ksyëeb aan lëe meñ go kpidzy sinak xpidzy kchë xikw yag nii xtop meñ par tsek ki.

⁷ Deelñee tugak kyënaady to chexaa ni ksaandy to xtitsaa, schilo kñab to kchë nii kakladzy to aan lëew knetsyaa. ⁸ Chuuñ ksak to Tat Tios tsiñee chuuñtsyey do xtsiñaa. Aan kchë nii chuuñtsyey do xluuy nii nli xpëedscuelaa nak to. ⁹ Xkëstyoon lëe do sinak nii xkëstyoo Tat Tios naa. Singo gak lëe do kchoxsody to tsiin tugak jkëstyoon lëe do. ¹⁰ Deelñee ksoob to xtitsaa, tugak jkëstyoon lëe do, sinak nii xsobaa xtiits Tat Tios ni tugak kaa xkëstyoo xaa naa.

11 'Lëen niy kchë nrii lo do parñee kle do sinak nii xlen ni parñee tugak kle do. 12 Lëen xñabey nii jkëstyoo do xcombañer do sinak nii xkëstyoon lëë do. 13 Tsiñee chety tu xaa par kteelaa xaa xcombañer xaa nyoo nii tir xkëstyoo xaa xaa. 14 Xamigwaa nak to deelñee chuuñtsyey do nii xñabeyaa. 15 Xñedraa lo do mos, por nandy mos pe cos chuuñtsyey xaa nii xñabey mos. Xamigwaa nak to. Ngo nii lëen bluy kchë nii në pxosyaa lon lo do. 16 Kwledy to naa, sink naa kwle lëë do parñee tugak kuuñtsyey do nii xñabey Tat Tios. Aan kchë nii kñab to porñee xnildzy to xtitsaa kneetsy Tat Tios. 17 Nrii nak nii xñabeyaa: Kol jkëstyoo xcombañer do.

Lëë meñ lo kislyu re xlëë lo Jesús

18 'Deelñee xlëë meñ nii nche lo kislyu re chan lëë do, kol kaknan nii klo lon blëë meñ. 19 Deelñee nyak to sinak meñ nii nche lo kislyu re, nguëstyoo meñ lëë do. Per lëen kwle lëë do lady meñ nii nche lo kislyu re, aan por ngo xlëë meñ lo do, porñee naktre to sinak meñ nii nche lo kislyu. 20 Tugak kol ksaladzy nii mastre non xaa nii xchee que xaa nii xkyë tsiñ. Deelñee kwënlaag meñaa, wi do kyënlaag meñ. Ni deelñee psal meñ nii kwnen, salak meñ nii kñee do. 21 Lëë meñ kyënlaag lëë do, porñee xsoob to xtitsaa ni porñee xyuumbeydy meñ xaa nii pxaal naa.

22 'Nyody xtol meñ deelñee nyely kluuydyaa xtitsaa lo meñ. Per na chilody këb meñ nii nandy pe beeñ. 23 Wi lo pxosyaa xlëë meñ nii xlëë lon. 24 Nyody xtol meñ deelñee nyandy meñ kchë kyalntson nii beeñtsyeyaa. Ni tu cho karty kuuñtsyey clasy kyalntson re. Per nikxe kon meñ kchë kyalntson go, lëë meñ xlëë lon ni xlëë meñ lo pxosyaa. 25 Per no nii kak cumplir tiits nii kë lo xley xaa nii xñee sinrii: "Pe beñdyaa aan blëë meñ lon."

26 'Per tsiñee lëë xaa nii chuñ yudar kiid, lëë xaa kñee xcuenta. Lëë xaa nak Kyalbini Ntson nii kxaal Tat Tios aan nonsyke tiitsli kñee xaa. 27 Ni wi do kñee xcuenta, por tugak kwënal do naa destye nii bislon xluuyaa xtiits Dios.

16 ¹ 'Lëen chutiits kazh kchë cos re lo do parñee ksaandy to xtitsaa. ² Lëë meñ kwii lëë do ktoo ni sitsiñ tse nii këb meñ tu favor chuñ meñ lo Dios tsiñee chuty meñ do. ³ Kchë nrii kuuñtsyey meñ porñee karty kyuumbey meñ naa

ni karty kyuumbey meñ Tat Tios. ⁴ Lëen xñe kazh nrii lo do parñee ksaladzy to nii lëew niylaa tsiñee lëe tse go tsitsib.

Nii chuuñtsyey Kyalbini Ntson

'Niydyaa nrii lo do worñee kal bniladzy to xtitsaa, por naa tugak kokni lëe do. ⁵ Per lëe na nii lëen kya lo xaa nii pxaal naa, ni tu do xñabtiisty dyon pa kan. ⁶ Lëel mban chak to porñee niyaa kchë cos re lo do. ⁷ Nli xñen nii buen kyan. Por deelñee kyadyaa, kiiyty xaa nii chuñ yudar. Per deelñee kyan, naa kxal xaa go lo do. ⁸ Tsiñee lëe xaa kiid, lëe xaa kluuy lo meñ nii no xtol meñ, ni lëe xaa kluuy nii no tu nëz tubli, ni lëe xaa kluuy nii no xkylxtisy Dios. ⁹ Lëe xaa kluuy nii no xtol meñ, porñee xnilasty meñ xtitsaa. ¹⁰ Ni lëe xaa kluuy nëz tubli, por lëen kya lo Tat Tios, aan kantre to naa. ¹¹ Ni lëe xaa kluuy nii chuñ Dios kyalxtisy. Por ngo lëe xaatox nii xñabey lo kislyu re pkaal.

¹² 'Ndalyre nii no kniyaa lo do, per chilody kyeñ dow nina. ¹³ Per tsiñee lëe xaa nii nak Kyalbini Ntson kiid, lëe xaa kluuy nonsyke tiitsli lo do, por kñeedy xaa nii klyañ styoo xaa, sink lëe xaa kñee kchë nii kon xaa, ni lëe xaa kluuy cos nii nare kak. ¹⁴ Lëe xaa kuuñ ksak naa, por lëe xaa kiidni xtitsaa lo do. ¹⁵ Kchë nii chap Tat Tios nak xcheña. Por ngo nii niyaa nii lëe Kyalbini Ntson kiidni xtitsaa lo do.

Lëe kyalnë kyak kyalwle

¹⁶ 'Xtsedre kan do naa, per kak xtsedyak lëe do kan naa stub.

¹⁷ Tsigo lëe bla xpëedscuel xaa bislo xñabtiits lsa lo xcombañer xñee:

—¿Penak nii xñee xaa nii xtsedre tyon no xaa, aan kak xtsedyak lëe xaa tyon no stub? ¿Ni penak nii xñee xaa nii lëe xaa kyey lo Tat Tios? ¹⁸ ¿Penak nii xñee xaa “xtsedre”? Xyeñdy no xa nak tiits ko.

¹⁹ Lëe Jesús byeñ nii lëe xpëedscuel xaa chakladzy kñabtiits lo xaa. Por ngo lëe xaa chëb:

—Lëen niy lo do nii xtsedre kan do naa, aan kak xtsedyak lëe do kan naa stub. ¿Pe nrii nonabtiits lsa do lo xcombañer do? ²⁰ Nli xñen nii lëe do koon ni lëe do kteenë tsiñee lëe kchë meñ nii nche lo kislyu kle. Per nikxe kteenë do, lëe xkylalné do kyak kyalwle. ²¹ Tsiñee lëe tu kwnaa kaly xiñ,

mban chak me porñee lëe xwor yoob kol. Per tsi lëe mëed lox chaly, ni xsalastre me yoob nii kwë me lo kyalwle nii lëe xiñ me kwlañche lo kislyu. **22** Singo gak lëe do xteenë do nina. Per tsi lëen kyely kan lëe do stub, lëe styoo do kyo nguiool, aan ni tu cho chilody kwii kyalwle go leñ styoo do.

23 'Tsi lëe tse go tsitsiñ, ni tu pe kñabtiistre to lon. Nli xñen nii kchë nii kñab to lo Tat Tios porñee xniladzy to xtitsaa, lëew kneetsy xaa. **24** Axte nina ni tu pe karty kñab to porñee xniladzy to xtitsaa. Kol nab nii chakladzy to, parñee tsi lëew kneetsy Dios, mastre kle do.

Lëe Jesús xñabey lo kislyu

25 'Nonsyke con cuent kwnen kchë nrii lo do. Per sitsiñ tse nii ksodraa cuent par kuuñ ksedyaa to, sink nöz nii xa nak Tat Tios kñen lo do. **26** Tse go yuub to kñab nii kakladzy to lo Tat Tios porñee xniladzy to xtitsaa. Xkiiñdy nii naapee kñe lo Tat Tios. **27** Por xkëstyoo Tat Tios lëe do, porñee xkëstyoo do naa, ni porñee bniladzy to nii lëe Tat Tios pxaal naa. **28** Lo Tat Tios pchon byelyaa lo kislyu. Per lëe na lëen kpi lo kislyu par kyan lo Tat Tios stub.

29 Tsigo lëe xpëedscuel xaa chëb:

—Na si nagon, xyeen noo nii xñeel, aan xsodroo cuent par kñeel. **30** Na si nagon, xtyon noo nii xaa chak nakoo. Xkiiñdy nii cho kñabtiits lool. Por ngo xniladzy noo nii lëe Dios pxaal lii.

31 Tsigo lëe Jesús chëb:

—Xniladzy to nina, **32** per sitsiñ wor ni lëew kutsiñle gaa nina nii lëe do kchoots klyaal, aan lëe do ksaan naa nonsyaa. Per sodyaa nonsyaa, lëe Tat Tios nakni naa. **33** Lëen bitiits kchë nrii lo do parñee pe tsinidy kik to, por naa nakni lëe do. Mban tedy to lo kislyu re, per ktsyebty to, por naa xñabey lo kislyu.

Lëe Jesús xñab nii kakni Dios xpëedscuel xaa

17 ¹ Loxsye kwnee Jesús kchë ngo, lëe xaa blëp lo leñ kpaal aan lëe xaa chëb:

—Tat Tios, lëe wor kutsiñ nii lëel klisklaa xiñoo parñee klisklaa xiñoo lii. ² Por lii pteedy tiits nii kñabey xaa kchësy lo meñ nii nche lo kislyu re, ni lii pteedy tiits nii kteedy xaa kyalmbañ nii xnitylody lo kchësy meñ nii pxaaloo lo xaa.

3 Kchësy meñ nii kwaan kyalmbañ nii xnitylody xnildzy nii liisy nak Dios ni xnildzy xtiits Jesucrist nii pxaaloo.

4 'Beeñ ksakaa lii lo kislyu re, por lëen byal tsiñ nii bneetsyoo lon. 5 Lëe nana, Tat Tios, xñabaa nii klisklaal naa ni ksooboo naa kwil laañee sobaa worñee karty kwe kislyu.

6 'Lo kislyu kwlel kchësy meñ nii pxaaloo lon, aan lëen bluy cho nakoo lo meñ go. Lool ngab kchë meñ go, aan lëel pxaal kchë meñ go lon, aan lëe meñ go psal xtiitsoo. 7 Lëe na kchë meñ go nan nii kchë nii bneetsyoo lon xcheño nako. 8 Por lëen bluy tiits nii pxaaloo, aan lëew psal meñ. Lëe meñ byeñ nii nli lool pchon, ni lëe meñ bnildzy nii lii pxaal naa.

9 'Xñabaa nii kaknil kchë meñ go. Xñabtyaa nii kaknil chol meñ, sink lëen xñab por kchë meñ nii pxaaloo lon, por lool ngab kchë meñ go. 10 Kchësy nii chaapaa nak xcheño, ni kchësy kaa nii chapoo nak xcheña, aan lëe kchë meñ nii pxaaloo lon xluuy tu kyalwnabeyaa.

11 'Sodraa lo kislyu re, per lëe kchë meñ nii pxaaloo lon bii kyaan, por lëen kyely parñee tson lool. Tat Tios, kon kchë meñ go con kyalwnabey nii bneetsyoo lon, parñee kyak tusy meñ go sinak nii nak tusy no chop no. 12 Worñee kwyon lady meñ nii pxaaloo lon, konaa meñ go con kyalwnabey nii bneetsyoo lon. Ni tu meñ go kujty. Xaktyee meñ nii nolak kety kuty, parñee kak cumplir xtiitsoo.

13 'Lëe nana lëen kyely laañee soboo. Per lëe ka lëen bii so lo kislyu lëen xñe kchë cos re, parñee kle kchë meñ go sinak nii xlen. 14 Lëen bluy xtiitsoo lo meñ nii pxaaloo lon, per lëe meñ nii nche lo kislyu xlëe porñee nodre kik meñ go sinak nii no kik meñ nii nche lo kislyu, nikle gaa naa nody kikka sinak nii no kik meñ lo kislyu re. 15 Xñabtyaa nii kwiil meñ go lo kislyu, sink lëen xñab nii klaadyoo jkaal xaatox meñ go. 16 Nody kikka si no kik meñ lo kislyu re. Singo gak kaa kchë meñ nii pxaaloo lon, nodre kik meñ go si no kik meñ lo kislyu re. 17 Beeñlay kchë meñ go con xtiitsoo, por xtiitsoo nak tiitsli. 18 Lëen kxal kchë meñ go sinak nii pxaaloo naa lady meñ nii nche lo kislyu. 19 Aan por kchë meñ go lëen xsob xtiitsoo, parñee wi meñ go ksoob xtiitsoo. Por tiitsli nak xtiitsoo.

20 'Xñabtyaa nii kaknil nonstye meñ nii xnildzyle, sink lëen xñab por wi meñ nii nare knildzy xtiitsoo. 21 Tat Tios, xñabaa nii kyak tusy kchësy meñ go sinak nii non leñ styool ni nol leñ styoon. No nii kyak tusy kchësy meñ go parñee

kniladzy meñ nii nche lo kislyu nii lii pxaal naa. ²² Misme kyalwnabey nii bneetsyoo lon ptedyaa lo meñ nii xniladzy parñee kyak tusy meñ go sinak nii nak no. ²³ Naa no leñ styoo meñ nii xniladzy lii, lëë lii no leñ styoon parñee kyak tusy meñ go, tsiin kyeñ meñ nii nche lo kislyu nii lii pxaal naa ni kyeñ meñ nii xkëstyool meñ nii xniladzy lii sinak nii xkëstyool naa.

²⁴ 'Tat Tios, lii pxaal kchë meñ go lon, aan lëë nana lëën chakladzy nii laañee tson siko tso meñ go, parñee kan meñ go kyalwnabey nii bneetsyoo lon. Lëël bneetsy kyalwnabey go lon porñee xkëstyool naa destye worñee karty kwe kislyu. ²⁵ Xyuumbeydy chol meñ nii nche lo kislyu lii, Tat Tios, per naa xyuumbeyaa lii, ni kchësy kaa meñ nii pxaaloo lon nan nii lii pxaal naa. ²⁶ Lëën bluyale cho nakoo lo meñ nii pxaaloo lon, per lëëw kluyraa, parñee jkëstyoo meñ go xcombañer sinak nii xkëstyool naa, ni parñee tson leñ styoo kchë meñ go.

Lëë meñ xñaasy Jesús

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53)

18 ¹ Loxsye chëb Jesús kchë ngo, lëë xaa si stublad chu psë nii lë Cedrón ksa xpëëdsuel xaa aan lëë xaa kwsëëb tu lo kwaa. ² Wi Judas nii pko Jesús ña xaa xñabey nan pa kë kwaa go porñee ndaly vuelt kuni Jesús xpëëdsuel siko. ³ Siko ptsiñni Judas tubtsoon soldad ni tubtsoon mayor nii pxaal xaa nii xñabey lo pxosy ni xaa fariseo. Kchë xaa go noy kiib ni noy bini. ⁴ Per como nanle Jesús nii singo ktsyool xaa, lëë xaa kwnabtiits lo xaa go, chëb xaa:

—¿Cho xyub to?

⁵ Lëë xaa go chëb:

—Lëë noo xyuub Jesús Nazaret.

Tsigo lëë Jesús chëb:

—Naa nak Jesús.

Lëë Judas nii kok niladzy kaa xaa no lady kchë xaa go.

⁶ Tsiñee lëë Jesús chëb: “Naa nak Jesús”, kchësy xaa bikche nde xitsy byab lyu. ⁷ Tsigo lëë Jesús chëb stub:

—¿Cho xyub to?

Aan lëë xaa go chëb stub:

—Lëë noo xyuub Jesús Nazaret.

⁸ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Lëën niyle nii naa nak Jesús Nazaret. Deelñee naa xyub to, kol klaa xpëëdsuelaa.

⁹ Kchë nrii kok parñee kak cumplir nii chëb Jesús tsiñee kwnee xaa: “Tat Tios, pe kokty ni tu xaa nii pxaaloo lon.”

¹⁰ Tsigo lëe Simoñ Pedre kwlii xispad aan lëe xaa pchug tyag tu xaa nii lë Malco. Xmos xaa nii xñabey lo pxosy nak Malco. ¹¹ Per lëe Jesús chëb lo Pedre:

—Psoob xispaadoo xlugaro. ¿Pe nladzyoo nayak nii teejtyaa lo kyalnë nii pxaal Tat Tios?

Lëe Jesús so lo xaa nii xñabey lo pxosy

(Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lc. 22:54)

¹² Tsigo lëe soldad ni lëe xaa nii xñabey lo soldad ni lëe xmayor xaa Israel kwnaasy Jesús aan lëe xaa pxituu xaa.

¹³ Klo lidzy Anás kuni xaa Jesús porñee lëe Anás nak pxosytsaap Caifás. Lëe Caifás nak xaa nii mastre non lo pxosy iz ko. ¹⁴ Lëe gak Caifás chëb nii masy buen kety tugak xaa, lëjty nii kety kchë meñ kyedzy.

Lëe Pedre xñee nii xyuumbeydy xaa Jesús

(Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lc. 22:55-57)

¹⁵ Chop Simoñ Pedre stu xpëedscuel Jesús kunal. Xyuumbey xaa xaa nii mastre non lo pxosy. Por ngo lëe xaa kwsëëb axte lo xley xaa nii mastre non lo pxosy ksa xaa Jesús.

¹⁶ Per lëe Pedre byaan ley. Por ngo lëe xpëedscuel Jesús nii xyuumbey pxosy nii mastre non pchoo, aan lëe xaa kwnee lo kwnaa nii xkyënap chu puert parñee klaa me tedy Pedre. ¹⁷ Tsigo lëe kwnaa nii xkyënap chu puert chëb lo Pedre:

—¿Pe lëdy kaa wil no xlad Jesús?

Lëe Pedre chëb:

—Lëdyo, lëdy win.

¹⁸ Lëe mos ni lëe mayor psaay ki aan lëe xaa nche soli chu ki xtsëe xaa porñee singootyee chak nal. Aan wi Pedre kuso lady xaa xtsëe.

Lëe xaa nii mastre non lo pxosy xñabtiits lo Jesús

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lc. 22:66-71)

¹⁹ Lëe xaa nii mastre non lo pxosy kwnabtiits lo Jesús chëb:

—¿Cho nak xpëedscueeloo ni pe cos xluuyoo lo meñ?

²⁰ Lëe Jesús chëb:

—Xña lo ngbidz kwnen lo meñ. Leñ ktoo ni leñ liidzy kaa Dios tugak beeñ ksedyaa meñ. Siko xkaalsa kchë meñ Israel.

Ni tu pe karty kñe tsilaanaa. **21** ¿Penak nii xñabtiitsoo lon? Kwnabtiits lo meñ nii pkëëtyag xtitsaa, aan lëë meñ go kñë pe cos kwnen. Kchë meñ go nan pe cos kwnen.

22 Tsiñee lëë Jesús chëb ngo, lëë tu mayor byaasy lo Jesús chëb:

—¿Singue nawen xkyëboo lo xaa nii mastre non lo pxosy?

23 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Deelñee nonguialdy nii kwnen, kwnë dyon penak nii nonguialdyo. Per deelñee nonguialdii kwnen, ¿penak nii kwitiño naa?

24 Loxsye ngo nxituu xaa pxaal Anás xaa lo Caifás. Lëë Caifás nak xaa nii mastre non lo pxosy.

Lëew xchop vult nii xñee Pedre

nii xyuumbeydy xaa Jesús

(Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lc. 22:58-62)

25 Lëë Pedre gaa bii so ktsëë chu ki aan lëë meñ nii nche siko chëb lo Pedre:

—Nli gaa na ¿pe lëdy wil no xlad Jesús?

Aan lëë Pedre chëb:

—Lëdyo, lëdy win.

26 Kok xtsedyako lëë tu xmos xaa nii mastre non lo pxosy chëb:

—¿Kondyaa nawen nii wil so laañee pkaa Jesús?

Tyag xaa lidzy xaa go pchug Pedre.

27 Lëë Pedre chëb:

—Lëdyo, lëdy win.

Aan wor go kash lëë nguidy kol pkwetsy.

Lëë Jesús so lo Pilat

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Lc. 23:1-5)

28 Silyga kwlii xaa Jesús lidzy Caifás aan lëë xaa kuni Jesús chu yulyey. Per kwsëëbty xaa leñ yulyey, por deelñee sëëb xaa Israel leñ lidzy xaa sit, chilody kaw xtsee xaa paskw, porñee singo xñabey xley xaa. **29** Por ngo lëë Pilat pchoo leñ yulyey, aan lëë Pilat chëb:

—¿Pe cos xkëëkiy do xaa re?

30 Tsigo kchësy xaa chëb:

—Deelñee nyody xfalt xaa re, nyoopniidy noo xaa lool.

31 Lëë Pilat chëb:

—Kol tsini xaa aan kol kuñ kyalxtisy sinak xñabey xley do.

Per lëë xaa Israel go chëb:

—Chilody kuuty noo meñ, por xlaady xleey noo.

32 Singo chëb xaa go parñee kuñ xaa cumplir nii kwnee Jesús tsiñee chëb Jesús xa kety Jesús. **33** Lëë Pilat byo leñ yulyey stub, lëë xaa kwtsyetsy Jesús, aan lëë xaa kwnabtiits lo Jesús chëb xaa:

—¿Pe nii lii nak xrey meñ Israel?

34 Lëë Jesús chëb:

—¿Pe kikoo kwlañ nii kñabtiitsoo nrii lon, ote no yak cho nëw lool?

35 Tsigo lëë Pilat chëb:

—¿Pe meñ Israelaa nayak? Lëë meñ xkyedzyoo ni lëë xaa nii xñabey lo pxosy biidni lii lon. ¿Pe cos been gaal?

36 Lëë Jesús chëb:

—Naktyaa sinak rey nii xñabey lo kislyu re. Deelñee nyakaa sinak rey lo kislyu re, ndily kchë meñ nii no xladaa parñee nyaabtyaa ña xaa Israel nii xñabey. Per naktyaa sinak rey lo kislyu re.

37 Tsigo lëë Pilat chëb:

—¿Nli tsigo busy nii reeyoo?

Lëë Jesús chëb:

—Lii xñee nii reeyaa, per lëen koly ni lëen byely lo kislyu re parñee kñen tiitsli. Aan kchësy meñ nii xsal tiitsli xkëetyag xtitsaa.

38 Lëë Pilat chëb:

—¿Pe cos nak kaa tiitsli?

Lëë meñ kuty Jesús

(Mt. 27:15-31; Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25)

Loxsye kwnabtiits Pilat lo Jesús, lëë Pilat pchoo ley stub aan lëë xaa chëb lo meñ Israel:

—Kindy xfalt xaa re. **39** Per nak xcostumbre to nii no klaan tu xaa nii no skiib na paskw. ¿Pe chakladzy to nii klaan xrey do?

40 Kchësy meñ kwchuptsyë chëb:

—¡Klaadyoo xaa gue! ¡Blaa Barrabás!

Aan tu ngbaan nak Barrabás.

19 ¹ Tsigo lëe Pilat kwnabey ptee soldad cheñ Jesús.
² Lëe soldad psaa tu coron yakitsy aan lëew psoob xaa
 kik Jesús ni lëe xaa pkakw Jesús tu ladx nixñë yë. ³ Loxsye
 ngo lëe soldad big lo Jesús xñee:

—¡Byinayk xrey meñ Israel!

Aan byaasy xaa lo Jesús.

⁴ Lëe Pilat pchoo leñ yulyey stub aan lëe xaa chëb:

—Kol kuy gaanoo, lëe xaa kwlin parñee kan do nii nody
 xfalt xaa.

⁵ Sob coron yakitsy kik Jesús ni nakw xaa ladx nixñë yë go
 pchoo xaa ley. Lëe Pilat chëb:

—¡Lëe xaa nii kwnaasy to so nu!

⁶ Tsiñee lëe xaa nii xñabey lo pxosy ni lëe mayor kon
 Jesús, lëe xaa bislo kwchuptsyë xaa, xñee xaa:

—¡Pkëe xaa lo crusy! ¡Pkëe xaa lo crusy!

Lëe Pilat chëb:

—Kol tsini xaa aan lëe do kol jkëe xaa lo crusy por
 xyeñdyaa pe cos nak xfalt xaa.

7 Per lëe meñ Israel chëb:

—Chaap noo tu ley aan lo xleey noo xñee nii no nii kety xaa nii kñee nak Xiñ Dios. Aan lëe xaa gue xñee nii lëe xaa nak Xiñ Dios.

8 Tsiñee lëe Pilat biñ ngo, mastre ptsyeb xaa. 9 Lëe xaa kwsëëb leñ yulyey stub, aan lëe xaa kwnabtiits lo Jesús chëb xaa:

—¿Cho xaal?

Per kwëbty Jesús.

10 Lëe Pilat chëb:

—¿Xkyëbtyoo nawen? ¿Nandyoo nayak nii ñan no kyalxtisy? Schilo kñabeyaa kyëel lo crusy ni schiloo gaa kñabeyaa laal.

11 Tsigo lëe Jesús chëb:

—Nchilody nyabeyoo lon deelñee neesty Dios tiits. Por ngo nii mastre no xtol meñ nii biidni naa lool que xtoloo.

12 Destye wor go lëe Pilat byub mod nii nlaa xaa Jesús, per lëe meñ Israel kwchuptsyë chëb:

—¿Deelñee klaal xaa gue, lëdy xamigw xtisy Roma nakoo! ¿Por falt xko xaa nii chakladzy kak rey lo xtisy Roma!

13 Tsiñee lëe Pilat biñ ngo, lëe xaa kwlii Jesús ley aan lëe xaa kwsob lo ley nii xñee meñ Letsy Kyo. Siko xsyob xaa tsiñee chuñ xaa kyalxtisy. Gabatá lë lo ley go con tiitsë hebreo. 14 Mer xwe ngbidz tse nii kxe kak paskw, lëe Pilat chëb lo meñ Israel:

—¿Lëe xrey do nrii!

15 Per lëe meñ Israel chëb:

—¿No nii kety xaa! ¿No nii kety xaa! ¿Pkëe xaa lo crusy! Lëe Pilat chëb:

—¿Pe mod skën xrey do lo crusy nawen?

Lëe xaa nii xñabey lo pxosy kwëb chëb:

—Lëdy rey xaa, por xaktyee xtisy Roma xñabey lëe noo.

16 Loxsye ngo lëe Pilat kwnabey nii koy soldad Jesús parñee kyë Jesús lo crusy.

Lëe soldad xkëe Jesús lo crusy

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43)

17 Tsi lëe soldad kwlii Jesús, lëe Jesús noy xicrusy par tsi Jesús laañee xñee meñ Israel Gólgota. (Tiits ko nak sinak nii xñee ñe: Laañee nche tsit kik meñ kuty.) 18 Siko pkëe xaa Jesús lo crusy, aan tyuxlad kwi Jesús pkëe xaa tuga xaa.

Groltyee lady chop xaa go kwë Jesús. ¹⁹ Kwnabey Pilat nii kwë blalan tiits kik xicrusy Jesús. Sinrii xñee tiits ko: “Jesús Nazaret, xaa nii nak xrey meñ Israel.” ²⁰ Ndaly meñ Israel blab tiits ko, por kexka leñ kyedzy pkëe xaa Jesús lo crusy. Con tiitsë hebreo ni latiñ ni griego kwë tiits ko. ²¹ Por ngo lëe xaa nii xñabey lo pxoxy chëb lo Pilat:

—Jkëedyoo: “Xrey meñ Israel”, sink pkëe: “Xaa re chëb nii lëe xaa nak xrey meñ Israel.”

²² Per lëe Pilat kwëb chëb:

—Chilody kpily nii kwnabeyaa kwë. Singootyee no nii kyaano.

²³ Loxsyee pkëe soldad Jesús lo crusy, lëe xaa ptop xab Jesús aan lëew beeñ xaa tap lë, tublë gaaw kwaa tu soldad. Per tsiñee lëe xaa blis tu ladx nool nii chakw Jesús, kon xaa nii tub ñasyako ndiib. ²⁴ Lëe xaa chëb lo xcombañer xaa:

—Kchosty now. Masy kol tsoo ko now rif dyon cho kchalo.

Singo mod lëe soldad beeñ cumplir xtiits Dios nii xñee: “Kwtiisy xaa xabaa ni kwloo xaaw rif.” Kchë ngo beeñsyey soldad ko.

²⁵ Kex laañee kwë Jesús lo crusy kwche xña xaa chop pël, ni Mariy nii nak tsiil Cleofas, ni María Magdalena. ²⁶ Tsiñee lëe Jesús kon nii lëe xña xaa so kwi tu mëedscuel nii mastre xkëestyoo xaa, lëe xaa chëb lo xña xaa:

—Lëe xiñoo so ske.

²⁷ Loxsyee ngo lëe xaa chëb lo xpëedscuel xaa:

—Lëe xñaal so ske.

Aan destyee wor go lëe xña Jesús kwyo lidzy xpëedscuel xaa.

Xkyalkuty Jesús

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49)

²⁸ Nan Jesús nii lëe xaa beeñsyey kchë nii no kak, per parñee kuñ xaa cumplir kitsy nii kë xtiits Dios, lëe xaa chëb:

—Xlyaan nis.

²⁹ Lëe tu canty nii kaksë viñ nyi sob siko. Lëe soldad pkadz tublë ladx lo viñ go, lëew psoob xaa lo tu punt yag nii lë hisopo, aan lëew ptsig xaa lo Jesús. ³⁰ Lëe Jesús kwsup ladx nii kodz lo viñ go aan lëe xaa chëb:

—Lëew nagon, lëe kchë nii no kak kok.

Loxsyee chëb xaa ngo, lëe xaa pkëenal kik xaa aan lëe xaa kuty.

Lëe tu soldad xsëeb xlans kwi Jesús

31 Mer tse nii kxe kak paskw pkëe xaa Jesús lo crusy, aan kwnëdy meñ Israel nii nyaan meñ kuty ko lo crusy tse nii xiladzy meñ Israel lo tsiñ, porñee tir nda nak tse go. Por ngo lëe xaa kunee lo Pilat parñee kñabey Pilat ketsy ksa niy xaa nii kwë lo crusy ni kñabey Pilat nii kyety ksa xaa go lo crusy. 32 Lëe soldad kwey aan lëe xaa kwitiitsy niy chop xaa nii kwë kwi Jesús lo crusy. 33 Per tsiñee lëe xaa big kex lo Jesús, kwitiitsy xaa niy Jesús, porñee kon xaa nii lëe Jesús tse lox kuty.

34 Per lëe tu soldad pxaly kwi Jesús con lans, aan nonsyke cheñ ni nis pchoo. 35 Lëe xaa nii kono chutiitso. Nli xtiits xaa, ni nan gaa xaa nii tiitsli xñee xaa parñee wi do kniladzyo. 36 Lëe kchë cos re kok parñee kak cumplir xkitsy Dios laañee xñee: “Ni tublë xtsit xaa kiisty meñ.” 37 Leñ xkitsyak Dios xñee: “San meñ xaa nii kyaly kwi con lans.”

Lëe Jesús xkyeetsy

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56)

38 Lëe tu xaa Arimatea nii lë José kunee lo Pilat parñee klis xaa xcuerp Jesús. Wi José kwyo xlad Jesús, per ni tu cho lo chëbty xaaw, porñee ptsyeb xaa meñ Israel nii xñabey. Lëe Pilat pteedy tiits, aan lëe José blis xcuerp Jesús. 39 Wi tu xaa nii lë Nicodemo, nii kunee lo Jesús tu kyool, ptsiñ. Noy xaa masy tu kalyptsii kil ngwaan xlyaa nex nii nyaa con kizh nii lë mirra ni áloe. 40 Chop José Nicodemo pchal xcuerp Jesús ladx nii kodz lo ngwaan xlyaa nex, por singo xkeetsy meñ Israel meñ kuty. 41 Kex tu lo kwaa kwë Jesús lo crusy, aan lo kwaa go ndeeñ tu paa kub. Ni tu cho karty jkyeetsy leeñgo. 42 Tse nii kxe kxiladzy meñ Israel lo tsiñ nak tse go. Por ngo lëe xaa pkeetsy Jesús leñ paa go, porñee kexka siko ndeeño.

Lëe Jesús xpañ

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12)

20 ¹ Lëe tse tminkw bii nguey lëe María Magdalena kwey chu paa, aan lëe me kon nii xoobtre kyo nii ntse chu paa. ² Tsigo lëe me kwloo corr ptsiñ me laañee no Pedre chop tu mëedscuel nii mastre xkëstyoo Jesús, aan lëe me chëb:

—Lëe meñ kwlii xcuerp Jesús leñ paa aan ndoondy pa kulo meño.

3 Wor go kazh lëe Pedre si chu paa chop mëedscuel go.
 4 Chop xaa kwloo corr, per klo mëedscuel nii mastre xkëstyoo Jesús ptsiñ chu paa. 5 Lëe xaa kwsinchuñ par kuy xaa leñ paa, per xaktyee ladx nii pchal Jesús kon xaa, aan kwsëebty xaa leñ paa. 6 Xitsyak xaa nal Pedre. Lëe Pedre kwsëeb leñ paa, aan xaktyee gak kchë ladx nii pchal Jesús kon Pedre. 7 Per lëe xaa kon nii nixty ladx nii pxituu kik Jesús laañee nche ladx pchal xcuerp Jesús, sink lëew nix tublad nyeecho. 8 Tsigo lëe mëedscuel nii klo ptsiñ chu paa kwsëeb, aan loxsye kon xaa kchë ngo, lëe xaa bnildazy nii pañ Jesús. 9 Karty kyeñ xaa xkitsy Dios nii xñee nii no nii kpañ Jesús wor go. 10 Loxsye ngo lëe chop xpëedscuel Jesús sey laañee xkwës xaa.

Lëe Jesús xyaklo lo María Magdalena

(Mr. 16:9-11)

11 Per lëe Mariy byaan chu paa choon. Lëe me kwsinchuñ par kuy me leñ paa, 12 aan lëe me kon nii lëe chop angly nii nakw ladx rusy nche sob laañee pxoob xcuerp Jesús. Tu angly sob nëz laañee kwyo kik Jesús, lëe stu angly sob nëz laa kwyo niy xaa. 13 Lëe angly kwnabtiits lo me chëb:

—¿Penak nii choonoo?

Lëe me kwëb, chëb me:

—Porñee lëe meñ biy xcuerp Jesús, aan nandyaa pa kulo meño.

14 Nonsyak chëb me ngo, tsiñee lëe me psuugw lo me, aan lëe me kon nii lëe Jesús so siko, per byeñdy me nii Jesús.

15 Lëe Jesús chëb lo me:

—¿Penak nii choonoo? ¿Cho xyuboo?

Nladzy me te xaa nii xkyënap kwaa gow. Por ngo lëe me chëb:

—Xey, deelñee lii biy xcuerp Jesús, kwnë pa kulolo parñee kyoyno.

16 Tsigo lëe Jesús chëb:

—¡Mariy!

Lëe me byoogw wxooñ, aan lëe me chëb con tiitsë hebreo:

—¡Rabuni! (Tiits ko nak sinak nii xñee ñe Maestre.)

17 Lëe Jesús chëb:

—Blaan, por karty kyan lo Tat Tios. Per byey aan kudzy lo xpëedscuelaa nii lëen kya lo xDios no. Lëe xaa nak pxosyaa ni lëe gak kaa xaa nak pxosy to.

18 Lëe María Magdalena kunitiits lo xpëedscuel Jesús. Chëb me nii lëe me kon Jesús ni chëb me kchë nii chëb Jesús lo me.

Lëe Jesús xyaklo lo xpëedscuel

(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49)

19 Misme tse tminkw ko lëe xpëedscuel Jesús pkaal lsa, aan lëe xaa byoogw yu, porñee xtsyeb xaa meñ Israel nii xñabey. Tsiñee lëe lyu pkyey lëe Jesús kwsëeb leñ yu aan lëe xaa kwso groltyee lady xpëedscuel xaa, chëb xaa:

—Kakni Dios to dyon.

20 Loxsye chëb xaa ngo, lëe xaa bluuy ña xaa ni kwi xaa laañee kwsëeb lans, aan kchësy xpëedscuel xaa ble. 21 Lëe Jesús chëb stub:

—Dios kakni do. Lëen kxal lëe do sinak nii pxaal Tat Tios naa.

22 Lëe Jesús blub lo xpëedscuel aan lëe xaa chëb:

—Kol klaa sëeb Kyalbini Ntson leñ styoo do. 23 Kchësy meñ nii kuñ do perdón kpily xtol, per kpildy xtol kchësy meñ nii kuñdy to perdón.

Lëe Jesús xñee lo Max

24 Worñee kwey Jesús, kindy tu xpëedscuel xaa nii lë Max. (Kwach kwloolë xaa Max.) 25 Lëe xcombañer Max chëb lo Max:

—Lëe noo ptyon Jesús.

Per lëe Max chëb:

—Deelñee kandyaa ña xaa laañee kwsëeb clav, ni ksëebtyaa xkweñaana laañee kwsëeb clav ni laañee kwsëeb lans, knilastyaa nii kon do xaa.

26 Lëe kwloxo xon kpidz, lëe xpëedscuel Jesús pkaal lsa stub, aan wi Max no lady xaa tse go. Per nikxe tsiitsy ntse xaa chu puert, lëe Jesús kwsëeb. Aan lëe Jesús kwso groltyee lady xaa chëb:

—Kakni Dios to dyon.

27 Tsigo lëe xaa chëb lo Max:

—Psëeb xkweño lo pat ñan, ni bneetsy ñal nu parñee ksëeblo kwin. Jkandy kikoo, sink bnildazy.

28 Lëe Max chëb:

—¡Lii xñabey ni lii nak Dios!

29 Lëe Jesús chëb:

—Porñee konoo naa, ngo nii xniladzyoo nii naa nak Dios. Dichos kchë meñ nii kondy naa aan xniladzy xtitsaa.

Penak nii kwë kitsy re

30 Këdy kchë kyalntson nii beeñtsyey Jesús worñee kwyo xaa lady xpëedscuel xaa leñ kitsy re. 31 Per lëe kchë nrii kwë parñee kniladzy to nii lëe Jesús nak Crist, ni kniladzy to nii lëe xaa nak Xiñ Dios. Deelñee kniladzy to xtiits xaa, lëe do jkaa tu kyalmbañ nii nitylody.

Lëe Jesús xyaklo lo kadzy xpëedscuel

21 1 Loxsye ngo, lëe Jesús byaklo lo xpëedscuel chu nistoo nii lë Tiberias. Sinrii mod byaklo xaa. 2 Lëe Simoñ Pedre nche ksa Max nii kwloolë meñ Kwach, ni tu xaa Caná nii pcholë Natanael, ni xiñ Zebedeo, ni schop xpëedscuel Jesús. 3 Lëe Simoñ Pedre chëb lo xaa:

—Lëen kënasy mël.

Tsigo lëe xcombañer xaa chëb:

—Wi noo syënaal lii.

Lëe xaa kwyo barkw, lëe xaa si. Per ni tu mël kwnaasty xaa kyool go. 4 Tsiñee lëe lyu mer kyaani, lëe Jesús ptsiñ chu nistoo go, per byeñdy xpëedscuel xaa nii lëe xaaw. 5 Lëe Jesús chëb:

—¿Pe ni tu mël karty këaasy to?

Lëe xpëedscuel xaa chëb:

—Ni tu ma.

6 Tsigo lëe Jesús chëb:

—Kol kchon xkyex to kwi barkw nëzli tsiin këaasy to mël.

Lëe xaa psoob tiits, aan loxsye ngo xlyëbty xaa kwii xaa kyex lo nis, porñee singootyee ndaly mël kwnaasy xaa. 7 Tsigo lëe mëedscuel nii mastre xkëstyoo Jesús chëb lo Pedre:

—¿Lëe Jesús ngue!

Siikñee biñ Simoñ Pedre nii Jesús, lëe xaa kokw xab xaa, porñee nakwty xaa xab xaa, aan lëe xaa kwsëeb lo nis. 8 Lëe stubla xpëedscuel Jesús ptsiñni barkw chu nis, porñee kiin tu kyoow metre nak laañee so barkw par chu nis. Ngopxax xaa kyex nii kaktsë mël. 9 Tsiñee lëe xaa byety leñ barkw, kon xaa nii lëe ki tse noyek, ni lëe tu mël tse xoob lo ki, ni lëe xaa kon nii lëe kyaxtily ntsiib. 10 Lëe Jesús chëb:

—Kol tēni bla mël nii kal lox kwnaasy to.

11 Lëe Simoñ Pedre kwyëp leñ barkw aan lëe xaa kwtopxax kyex nii kaksë kchë mël ngol axte chu nis. Aan nikxe nii no tu kyoow choowptsiiptson mël leñ kyex ko, per pchostyo.

12 Lëe Jesús chëb:

—Kol të kxiincheñ do.

Aan ni tu xpëedscuel xaa byaxy nyabtiits cho nak xaa, porñee kchë xaa nan nii Jesúso. 13 Lëe Jesús kwseñ kyaxtily aan lëew kwtiisy xaa. Singo gak kwtiisy xaa mël.

14 Lëew byon vuilt nii xyaklo Jesús lo xpëedscuel loxsye pañ xaa.

Lëe Jesús xñee lo Pedre

15 Tsiñee lëe wxiincheñ kwlox, lëe Jesús chëb lo xiñ Juan nii lë Simoñ Pedre:

—Simoñ, ¿pe xkëstyool naa sinak nii xkëstyoo xaa re naa?

Lëe Pedre chëb:

—Nanoo nii xkëstyoon lii.

Lëe Jesús chëb:

—Deelñee xkëstyool naa busy, kon meñ nii xnildzy xtitsaa sinak nii xtyoon mëkwxiiily.

16 Lëe Jesús kwnabtiits lo xiñ Juan nii lë Simoñ Pedre stub, chëb xaa:

—Simoñ, ¿pe xkëstyool naa?

Lëe Pedre chëb:

—Nanoo nii xkëstyoon lii.

Lëe Jesús chëb:

—Deelñee xkëstyool naa busy, kon meñ nii xnildazy xtitsaa sinak nii xtyoon mëkwxiily.

17 Lëew byon vuilt nii lëe Jesús xñabtiits lo xiñ Juan nii lëe Simoñ Pedre xñee xaa:

—Simoñ, ¿pe xkëstyool naa?

Tsigo lëe Pedre pteenë, porñee lëew byon vuilt nii xñabtiits xaa dyon pe xkëstyoo Pedre xaa, aan lëe Pedre chëb:

—Nody tu cos nii nandyoo. Nanoo nii xkëstyoon lii.

Lëe Jesús chëb:

—Deelñee xkëstyool naa busy, kon meñ nii xnildazy xtitsaa sinak nii xtyoon mëkwxiily. 18 Nli xñen nii worñee kokoo xaa yeeñ, yuuboo pxituu leño par tsil laañee kokladzyoo. Per tsiñee lëel kox, lëel klis ñal parñee kxituu meño, ni lëe meñ tsini lii laañee chaklastyoo tsil.

19 Tsiñee lëe Jesús chëb ngo, lëe xaa kwnee xa no nii kety Pedre parñee kuuñ ksak xaa Dios. Loxsyee ngo lëe xaa chëb lo Pedre:

—¿Tënal naa!

Mëedscuel nii mastre xkëstyoo Jesús

20 Tsiñee lëe Pedre psuugw lo, kon xaa nii lëe mëedscuel nii mastre xkëstyoo Jesús nal xitsy xaa. Lëe xaa go sob kwi Jesús wtse nii kok xtsee, ni lëe xaa go kwnabtiits chëb: “Jesús, ¿cho kakniladzy lii?” 21 Tsigo lëe Pedre chëb lo Jesús:

—Lëe xaa rek, ¿xa kak xaa?

22 Lëe Jesús chëb:

—Deelñee klyañ styoon nii kpañ xaa axte nii kpikchen, ¿pe xcueentoo ngo? Tënal naa.

23 Por ngo lëe tiits pchoots klyaal lady xaa nii kejty mëedscuel go. Per chëbty Jesús nii kejty xaa, sink lëe xaa chëb: “Deelñee klyañ styoon nii kpañ xaa axte nii kpikchen, ¿pe xcueentoo ngo?”

24 Lëe mer xpëedscuel Jesús ngo xñee kchë nrii, ni lëe xaa pkëew. Ni ndon gaa noo nii tiitsli xñee xaa.

25 Tir ndaly nii beeñtsyey Jesús. Deelñee nguiëw lo kitsy kchë kchësy, buty ngaady lo kislyu nyotsey kchësy libre nii nguië.